

מקורות הברכה השקפה לברכה ק"י

הלכה ט

יט' במה דברים אמורים ששורף ומבער כשנשארו אצלו פירות שאינו יכול לאכול כולן קודם שיכנס יום טוב. אבל אם נשאר תבשיל של מע"ש ונטע רבעי אינו צריך לבערו שהתבשיל כמבוער. וכן יין ותבלין הרי הן כמבוערין והנמ"ל שנתערב היין או התבלין בחולין קודם שהגיע זמן הביעור אבל אם נתערב אחר שהגיע זמן הביעור ונתן טעם חייב בביעור ואפי' קודם שהגיע זמן הביעור לא אמרינן דהרי הן כמבוער אלא במע"ש דביעורו הוא ביעור מן העולם משא"כ בתרומה ובתרומת מעשד ומעש"ר דביעוריהם הרי הן נתינה לבעליהם אפי' נתבשל או נתערב קודם שהגיע זמן הביעור מחויב בביעור דהיינו נתינה לבעליהן ואפי' קודם זמן הביעור שנתערב מע"ש בחולין וממשן ה' ניכר חייב את המע"ש לבער והשאר אפי' אם המע"ש נתן בהם טעם אינו חייב לבער ובכורים שביד כהן שנתבשל או נתערב דינם נמי כדין מע"ש ואם הבכורים ביד ישראל אפי' אין ממשן ניכר חייב לבער. על מצות ביעור אינו חייב לברך.

ותבלין של מע"ש הרי הן כמבוערין משום שפליגין טעמן ונפסדין ע"ש ועין בתוס' אנשי שם שהוא ג"כ כתב ברוח זה ע"ש ונימ' לדינא להטעם דאין ממשן ניכר בעינן לומר דהא דתבשיל ב"ה אומרים הרי הוא כמבוער טיירי דוקא שה' התבשיל מקורב כפירות מע"ש שאינו בעין והרי הוא כמבוער דאין ממשן ניכר ולהטעם שאם ישאר וישחה יפסיד אפי' דהתבשיל ה' פירות בעין בלי שום תערובת נמי כמבוער הוא וע"כ דגם רבינו הרמב"ם

מקור תשעה עשר

יט' במה דברים כו' במשנה דפ"ה סמ"ט מ"ז: התבשיל ב"ש אומרים צריך לבער וכו' אומרים הרי הוא כמבוער עכ"ל וכתב רבינו הרמב"ם בפירושו הטעם דכ"ה: לפי שאם ישאר וישחה יפסיד עכ"ל והר"ש כתב הטעם: לפי שאין ממשן ניכר ע"ש. וכן כתב הר"ב ע"ש. טעמא דמ"אן רבינו הרמב"ם לטעם דהר"ש והר"ב איכא לסיפור דהוא מפרש טעמו עפ"י הירושלמי (שם): הכל מודים בפת ושמן שצריך לבער ביין ותבלין שהוא כמבוער מה פליגין בתבשיל ב"ש אומרים צריך לבער ב"ה אומרים איצ' לבער. ומפרש כמ"ש הר"ש פת ושמן בעין יין ותבלין שאין בעין הילכך פת ושמן הכל מודים שצריך לבער ויין ותבלין הכל מודים שהוא כמבוער ופליגין בתבשיל הנקשה מפירות ע"ש איכ' איא' לומר טעמא דכ"ה שאמר בתבשיל הרי הוא כמבוער משום דאין ממשן ניכר הא תבשיל של פירות ממשן ניכר לכן כחר בטעם לפי שאם ישאר וישחה יפסיד אח"כ מצאתי למשנה ראשונה על המשנה הנ"ל שהוכיח ג"כ מהירושלמי שתביא הר"ש הנ"ל דאין הטעם משום ממשן ניכר אלא משום שאם ישחה אותו יפסיד והוי כמבוער ומה שאמרו בירושלמי יין

ק"ח מקורות מקור תשעה עשר הברכה

סובר דהיכא דאיכא הטעם דאין ממשן ניכר ג"כ אינו צריך לבקר דהרי הוא כמבקר דהא כתבו: וכן יין ותבלין הרי הן כמבוערין ומעמא דין ותבלין משום דאינם בעין ואין ממשן ניכר ובהכי אתי שפיר מ"ש הרמב"ם בלשון: וכן יין כו' דהא לכאורה קשה דהוי"ל לכתוב וכ"ש יין כו' דהא כיון ותבלין גם כ"ש מודים דאי"צ לבקר ולפי הני"ל דלכ"ל ענין טעם בפני עצמו דטעם דתבשילי משום שאם ישאר יפסיד וטעם דין ותבלין משום דאין ממשן ניכר ולב"ה כ"ל טעם צורך וכמשקל אחד נשקלים שניהם ולא שייך לומר ל"לן ותבלין בלשון כ"ש אולם בעצם הענין דאמרינן גבי ביעור המעשר דאם אין ממשן ניכר אי"צ לבקר מאי שנא גבי ביעור דשביעית דמשערינן בנותן טעם ואפי' אין ממשן ניכר כ"ל שנותן טעם חיובין בביעור. כדאיתא במתניתין דפי"ז דשביעית מ"ז ע"ש וכמ"ש רבינו הר"ם ב"ה הלכות שמיטה ויוב"ל הכ"ב: זה הכלל פירות שביעית שנתערבו בפירות אחרות מין כמינו בכלל שהוא ושלא כמינו בנותן טעם ע"ש והר"ב בפ"ה שנתערבו מ"ו ד"ה דתבשילי מפרש: שיש בו מפירות שביעית או ממע"ש ע"ש. והא בשביעית מפורש דאוסר בנותן טעם וחתום יו"ט שמקשה עליו וכתב: ועוד דמעמא דכתב הכא כיון דאין ממשן ניכר אינו עולה לשביעית דהא גבי שביעית אזלינן בתר מעמא אעפ"י שאין הממש ניכר ע"ש. משמע דאם ה' מפרש דמתניתין מיורי רק במע"ש הו' אתי שפיר הא אכתי תקשה מאי שנא מע"ש משביעית ונראה דאיכא ל"מימר דאפי' בשביעית אינו אוסר בנותן טעם אלא כשכבר הגיע שעת הביעור ונאסר וחייב בביעור אז אפי' אין ממשן ניכר חיובין כבעור משא"כ קודם שהגיע הזמן אם אין ממשן ניכר והגיע הזמן אחרי שנתערב הרי הוא כמבואר וא"צ ביעור עיין בתוס' יו"ט פ"ז מ"ז דשביעית ועיין ברדב"ז על הרמב"ם בה' שמיטה (שם) הכ"א ע"ש וגם כאן בביעור דמע"ש מיירי דהיין ותבלין נתערבו קודם שהגיע זמן בעור המעשר הי"לכך כיון דאין ממשן ניכר אמרינן הרי הוא כמבוער וא"צ ביעור ומ"ש הר"ב ב"ה התבשילי: שיש בו מפירות שביעית או ממע"ש בשעת הביעור עכ"ל לאו התערבות נעשה בשעת הביעור אלא השאלה היתה בשעת הביעור ומ"ש בשעת הביעור קאי על מע"ש ומפירות שביעית שהתערבות נעשה קודם זמן הביעור וני"מ אפי' להר"ב שסובר דביעור דשביעית לאו כביעור דמע"ש אב"ל עכ"פ איזה ביעור שהוא חייב אם נתערב קודם זמן הביעור אינו חייב בשום ביעור ויתורין כזה קושי' התוס'יט מע"ל הדי"ב ע"ש ובתוספתא רפ"ז דשביעית וז"ל: שביעית מתבערת מכל מין ומין ומעשר שני אין מתבער אלא באותו מין בלבד עכ"ל ורבינו הגר"א זצ"ל גורם: ומע"ש כל המינים מתבערין כא' ר"ל בזמן אחד דהיינו עד המנחה של יו"ט אחרון של פסח ולא נראה להגר"א הגירסא שלפנינו משום דאיכא מסתבא מע"ש כשהגיע זמן הביעור זמן אחד לכל"מ משא"כ שביעית כל מין יש לו זמן אחר בזמן שכל"ה המין מהשדה ולפי הני"ל בעינן ל"מימר דנתערב קודם זמן הביעור דאם לאו זמן הביעור אפי' בשביעית ג"כ צדיכין לבקר הכל מפני שאוסר בנותן טעם דהא התם בתערובות מיירי ולפי מ"ש במקור מ"ז דמע"ש אחר זמן הביעור אינן נאסרין אפשר ק"י"ם הגירסא כמו שהיא לפנינו וכגון שנתערב אחר שהגיע זמן הביעור פירות שביעית בחולין או פירות מע"ש בחולין פירות שביעית שבזמן הביעור נאסרין ואוסרין בנותן טעם צדיכין לבקר הכל אפי' מינים שאינם של שביעית משא"כ מע"ש אינה אוסרת בנותן טעם אין צדיכין ביעור אלא המין מע"ש עצמו שהוא ניכר ולא שאר מינים של חולין שלא נתחייבו בביעור אלא מחמת הטעם של המע"ש וכיון שאין ממשן ניכר הרי הם כמבוער ואינם צדיכים ביעור ולפי"ז איכא ל"מימר דמע"ש אין חילוק בין נעשה התערבות קודם שעת הביעור לאח"כ שעת הביעור וכתב המשנה ראשונה דהא דק"ל דתבשילי אי"צ לבקר אינו אלא כמתבערין מן העולם ולא בגיתין לכהן דבהם אין

מקור תשעה עשר הברכה קיט מקורות

חילוק ואפי' הנפסדין ניתנין לכהן ע"ש ואם אפי' נתערב תרומה בחולין הא מסומא כמסומא לא במל ואכתי מחויב בנתינה ובאה"ש כתב טעמא דלא נקט דין דבכורים כדון מע"ש ונ"ר היינו משום דבכורים ביד ישראל מחויב לתת לכהנים כתרומה ואינו מועיל מה שהוא תבשיל או מעורב ע"ש. ואם נפרש כוונת רבינו הרמב"ם שכתב בפרק הקודם נשאר אצלו בכורים היה מתבקרים בכ"ם כוונתו עפ"י מ"ש התוס' ויבמות (עג.) ד"ה וחייבין בביעור פ"י דיבין דביעור מעשר בשנה ד' וביעור דבכורים לאחר התג כדאמר במכות הפריש בכורים קודם התג ועבר עליהם התג ירקבו ואין נראה לר"י דאין זה ביעור והתם טעמא דירקבו פ"י שנראו לקריאה ונדרחו וביעור דבכורים הוי כשל מעשר דכי נתנן לכהן קודם התג או הפרישן לאחר התג יכול לשומרין עד שנה ד' עכ"ל אי"כ יש שני מיני ביעורים בבכורים ביעור של הבעלים וביעור של הכהנים לריבין מצות ביעור של הבעלים בכל שנה ולר"י בכל ארבע שנים ולכהנים לכ"ע בכל ארבע שנים וזמ"ש רבינו הרמב"ם מתבקרים בכל מקום פ"י אפי' ישראל יבער בשנת הרביעית כדעת ר"י א"כ איכא למימר דביעור דבכורים בישראל איכא חילוק בין ביעור דמע"ש לביעור דבכורים לענין תבשיל ויין ותכלין דאעפ"י שאין סממן ניכר או שישהה ויפסיד מי"ם צריך לבער משום דכמו שהגיע זמן הביעור מקודם דמי דהא איסור הבכורים לוד חל תקף משהפרשן והוי כמו בשביעית אחר זמן הביעור שנתבשל או שנתערב אוסר וטעון ביעור עד מאה ואחד הי"כך לא מצי לכתוב בכורים ומע"ש יהי לענין תבשיל ויין ותכלין ואם שייך לברך ברכה המצוה על מצות ביעור המעשר והבכורים להמנחת חינוך במצוה תר"ז שהוכיח דמצות ביעור הוא מצוה בפ"ע כי דין ביעור מכואר בפ' ראה: מקצה שלש כו' ומצוה זו דוידוי הוא בפ' כי תבא ומכואר במשנה דמע"ש דמעשה דריג וקנים כו' וכן בסנהדרין (י"א:) דריג שלח איגרות כו' ואינו סבין מדוע לא מנו הר"ם וסייעתו מוני המצות מצות ביעור למ"ע בפ"ע כי הוא מ"ע ואינו חלוי בשום דבר ע"ש, א"כ צריך לברך על ביעור המעשר כמו שמברכין על מצות ביעור חמץ ולעיל הזכרתי פעמים אחדים אם ביעור וידוי הדא מצוה או כל אחת מצוה בפ"ע הוא הי"כך מספק לא מברכין וכן כתב האהשני: והי' נראה להרמב"ן שצריך לברך על הביעור כמו על כל המצות אך לאשר לא נזכר בשום מקום שהיא מצוה בפ"ע אין לברך כלל והביעור של תומ"ע שנתינה לבעליהם הלא צריך לברך על קיום מצוה נתינה כמו בכל שאר השנים לפ"ש הפאה השלחן בשם הגר"א זצוק"ל כסוף הלכות ארץ ישראל ע"ש. ויש לחלק דחתם מיירי במתנות כהונה שאינם טובלים כגון ראשית הגז והזרוע ולר"ק שלא נצטוונו בהם בהרמחן ואין בהם אלא מצוה נתינה דכתיב ונתן לכהן הזרוע ולר"ק גז צאנך חתן לו ואינו מברך בהפרשתן כלל הי"כך מברכין על הנתינה לאפוקי בחומ"ע דגם הפרשה מצוה וסברך על הפרשה חו לא צריך על הנתינה כשאר ימות השנה וכשאר השנים ועל הביעור בעיומ"א של פסח וכמ"ש הפאה השלחן (שם): דבחלה ותו"ם כי מצות הפרשה ונתינה וכית למה אין מברכין גם על הנתינה היינו משום דכבר בירך על הפרשה כמו בחפלין לדעת הר"י ומהרמב"ם ורש"י שמברך על תפילין של יד ויוצא גם ברכת של ראש אף דנמנים לכ' מצוה ע"ג ולפי מ"ש רבינו בפ"א מברכות ה"ח ח"י: כל מצוה שעשייתה הוא גמר חיובה מברך בשעת עשייה וכ"ל מצוה שיש אחר עשייתה ציווי אחר אינו מברך אלא בשעת שקושה הציווי האחרון ע"ש. והא כתבנו לעיל דעת רבינו דס"ל דביעור וידוי מצוה אחת היא אי"כ הביעור שהיא הנתינה לבעלים עוד לא נגמרה המצוה עד לסחר ויתורה לא שייך ברכה בנתינה ועל הודיו לא שייך ברכה כמו שבארנו לעיל במקור א'

קב מקורות הברכה השקפה לברכה

הלכה י

מקור העשרים

כ) פירות שלא הגיעו לעונת המעשרות בשעת הביעור אין מעכבין אותו להתודות ואינו חייב לבערן עונת המעשרות נקרא שנגמר מלאכתו ויראה פני הבית ודוקא טבל משנה השלישית או ששית אבל משנה הרביעית אפי' הגיע לעונת המעשרות בשעת הביעור אינו מעכב את הוידוי י"א שאם הגיעו לעונת המעשרות בשעת הביעור ועדיין לא הופרש מהן תרומות ומעשרות הפירות כמות שהן בטיבלן חייבין בביעור דאקרי קדש בד"א שהוטבלו מחמת מע"ש אבל הוטבלו מחמת שאר מתנות אין הטבל חייב בביעור לפיכך כ"א ישתדל לתקן פירותיו ולהפריש מהם כל המתנות כסדרן וגם

מע"ש טרם שהגיע שעת הביעור

הוא דפטורין כ"ה הפירות מלבער משא"כ לאחר שבאו לעונת המעשרות דהיינו שנגמר מלאכתן ועודן טבל חייבין הטבל בביעור וקרינן בהם בערתי הקדש מן הבית משום דטבל נמי קרוי קדש ובראשונה היו סבורים דאף הפירות שלא הגיעו לעונת המעשרות חייבין הן בביעור ואפי' קודם מירוח קרויים קדש וקרינן בערתי הקדש ודוקא אם לא התקינו עד שלא הגיע שעת הביעור פ"י אם לא הפרישו תומ"ע מכל הפירות קודם שעת הביעור חייבין לכל הפירות של הטבל אפי' מקודם מירוח לבערם כרי לצאת ידי חובת הביעור לבער כ"ה הפירות ועיקר התעוררת ששלחו אצל בע"ב לזרז לתקן פירותיהם כדי להציל כ"ה הפירות מלכלותן ורק המע"ש והככורים וני"ר וכ"ר יבערו ואפי' לאחר שבע ר"ע ולימד על פירות שלא נגמרו מלאכתן עד שלא הגיע שעת הביעור פטורין כ"ה הפירות מלבערם משום דלא נקראים הטבל קדש מקודם שנגמר מלאכתן למעשר וכן אם כבר באו הפירות לעונת המעשרות ונתחייבו בהפרשה וטבל גמור נינהו אם לא התקינו ולא הפרישו תומ"ע מקודם שהגיע לשעת הביעור כ"ה חיקון שוב לא מהני שום חיקון אלא ביעור כ"ה הפירות משום דטבל גמור קדש אקרי. אך מל"ן הא דבשעת ביעור לא מהני חיקון הפרשה להתיר כ"ה הפירות לאכול לעצמו ולחייב את חלק המע"ש בביעור ושאר מתנות יתנו לבעליהן ופירות חולין לאכול. והר"ש (שם) ג"כ מפרש כפירש הג"ל וז"ל: ובידושלמי (היד) פריך ולא טבל הוא כלומר דאפי' מגיע לעונת מעשרות אמאי חייב בביעור כ"ז שלא הופרשו

כ) פירות שלא הגיעו כ"ו במשנה דפ"ה דמע"ש מ"ה איתא אריי בראשונה היו שולחין אצל בעלי בתים שבמדינות מהרו והתקינו את פירותיכם עד שלא הגיע שעת הביעור עד שבא ר"ע ולימד שכל הפירות שלא באו לעונת המעשרות פטורין מן הביעור עכ"ל והירושלמי (שם) פריך: ולא טבל הוא רבי היל"א בשם שמואל זאת אומרת שהטבל קרוי קודש עכ"ל והביא הירדב"ז פ"י בשם ס' מלאכת שלמה ז"ל דרצה לומר דאפי' הגיעו לעונת המעשרות נמי קשה הא הוא דק טבל ובקרא כתיב גבי ביעור בערתי הקדש ר"ה בשם ר"ש זאת אומרת שהטבל קרוי קדש עכ"ל. לפי"ז משמע דדוקא עד שלא באו לעונת המעשרות דהיינו קודם מירוח וראה פני הבית

מקורות מקור העשרים הברכה קנא

ומשני ר' זירא כשם שמואל יאות הוא אומר שמכל קרוי קודש וכראשונה היו סבורים דאפי' קודם מירוח קרוי קדש ע"ש. ומתא דמסיים ח"ל: והא דאמרינן כירושלמי פ"ה ממעיש ח"ד ובפ"ק דסתדרין (יא): ששלח רבן גמליאל לבני גלילא עילאה ותתאה דזמן בייעורא מטא לאפרושי מעשר, מעמרי שכוליא וממעטניזויתא דהוא קודם ר' עקיבא עכ"ל וכן כתבו החוס' בסנהדרין (שם) משמע דלא כל הפירות מבקרים אלא רק המעשרות ואפי' קודם גמר מלאכה מקודם דר' עקיבא היו מפרישין תומ"ע גם קודם גמר מלאכה וכשהגיע שעת בייעור היו מבקרים המע"ש ושאר הפירות היו אוכלין והתתקוררת לתקן קודם זמן הבייעור היו טרויחים שלא הי' להם צורך לחכות עד שנת בייעור חדש ועוד לענין לעכב את הירודי וקודם לר"ע היו מעכבים את הירודי אפי' שלא הגיעו לעונות המעשרות ולא נגמרו מלאכתן עוד מ"ט שפחו לעורר להם שימחרו להפריש תומ"ע עד שלא הגיע לשעת הבייעור כדי שיקיימו מצות בייעור בשעת הבייעור ולא לעכב את הירודי וכא דר"ע ולימר דאם לא באו לעונות המעשרות ולא נגמרו מלאכתן פטורין מן הבייעור ואינם מעכבים את הירודי אלא הפירות שכבר הגיעו לעונות המעשרות ונתחייבו בתומ"ע וחייבין בבייעור ואם לא ביער מעכב את הירודי כמ"ש רבינו הרמב"ם: פירות שלא הגיעו לעונות המעשרות כשעת הבייעור אין מעכבין אותן להתחורות אך פ"יז תקשה מאי מקשה הירושלמי ולא טבל הוא לכן נראה דבראשונה סברו דגם קודם שבאו לעונות המעשרות טבל הוא ואקרי קדש אם יתקנו ויפרישו תומ"ע אז יבערו המתנות כ"א כדינייהו ואם לאו כל הטבל יבער כיון דאקרי קדש חייבים לקיים בהם מצות בערתי הקדש מן הבית ואם אינו מבקר מעכב את הירודי ומטעם זה שלח רבן גמליאל לבני גלילא עילאה ולאחנא בני גלילא תתאה כו' מהודיעין אנתנא לכוון דזמן בייעורא מטא לאפרושי מעשרא מעטמנא דזיתא כו' ומהודיעין אנתנא לכוון דזמן בייעורא מטא לאפרושי מעשרא מעומרי שיכליא, הודיע להם שישתדלו לתקן פירותיהם ותבואותיהם אפי' קודם שנגמרו מלאכתם כדי להציל כל הטבל מבייעור בשעת הבייעור כי אם לא הא ולא הא מעכב את הירודי ור' עקיבא בא ולימר דכ"ז שלא נגמרו מלאכתן לא בעינן לא הא ולא הא להפריש תומ"ע ולבערין ולא לבער כל הטבל אלא כשהגיע לעונות המעשרות וכשנגמרו מלאכתן אז מוט"ל על בעל הבית אחת משתי אלה או להפריש תומ"ע ולבער כ"א כדינייהו או לבער כל הטבל ויתורין קושי' מחרשיא בסנהדרין (שם) ד"ה זמן בייעורא מטא כו' ויתורין ג"כ מה שיש לדקדק על דברי רש"י בסנהדרין (שם) ד"ה דזמן בייעורא מטא שנת שלישיה או שישיה לשמיטה כו' חייב לבעור עכשיו ע"ש. ודקדקנו למה כתב בשנה שלישיה או שנה ששית הא באמת מבקרים עה"פ של שנה הרביעית ושביעית אבל לפי הנ"ל איכא לזימור דהודיעה שלח בשנה שלישיה או שישיה לשמיטה שהוא קודם זמן הבייעור כדמשמע במתניתין דפ"ה ממע"ש. מ"ח בראשונה היו שולחין אצל בע"ב כו' מחר ותקנו את פירותיהם עד שלא הגיע שעת הבייעור ע"ש משמע דהודיעה היתה זמן קודם לשעת הבייעור ומ"ש הגריא זצ"ל על מתניתין דפ"ה ממע"ש מ"ח על דברי ר"ע שלמד שכל הפירות שלא באו לעונות המעשרות: פי בזמן הבייעור עכ"ל אין לומר כוונתו שפירש לעונות המעשרות ליינו זמן הבייעור דאיכא תקשה היתכן לומר דהא דקאמר במתניתין: שכל הפירות שלא באו לעונות המעשרות פטורים מן הבייעור אפי' נגמרו מלאכתן קודם זמן הבייעור דבאי קמ"ל הא ביעור דמע"ש או בכורים או נטיר אוכרם רבקי דהוי ביעור גמור מן העולם ודאי כל המאחרם הרי זה משוכה דכ"ז שאפשר לאוכלם אסורים לאבד. ואיפה נזכר שבראשונה ביערו גם קודם זמן הבייעור ולמה אמר עד שבא ד"ע ולמד דמשמע דקודם לא עשו ככה אלא הי"פ אם כשעת הבייעור עוד

קב מקורות מקור העשרים הברכה

לא נגמר מלאכתן להתחייב בהפרשה אינו חל על הפירות חובת הביעור ואינו מעכב הוירוי אם לא תיקן ולא הפריש ולא ביער ויכול להתודות ע"ה הפרשות אחרות שהפריש כמשך השלש שנים הקודמות שנתנם לבעליהם ושאלכן המעיש בכל הזמן עד שלא נשאר מהם כלום וקודם שבא ר"ע היו סוברים דאפי': לא באו לעונת המעשרות בזמן הביעור מוטל חובת הביעור על הפירות לעכב את הוירוי והוקשה להירושלמי על איזה חלק מהפירות חל ביעור אם על חלק ההפרשה הא א"א במציאות להפריש בתומיע מפירות שלא נגמר מלאכתן הא עוד לא נתחייב בתומיע ולכן הביין הירושלמי דחובת ביעור הוא על כל הכרי ולכן מקשה ולא טבל הוא בלי הפרשה ואיך חל חיוב ביעור על טבל ומשני זאת אומרת דטבל קרוי קדש וחל חובת ביעור על כל הטבל כולו ולכן קודם שבא ר"ע סוברין דאם יתקנו לגמור מלאכתן קודם שהגיע זמן הביעור ולהכשיר להיות ראוי להפריש מהן תומיע ולקייט מצות ביעור רק בחלק העשירי או ירויחו להציע שלא לבער את הכל ובמשנה ראשונה כתב: ונראה דהוי סוברים שזמן הביעור חל על הפירות שלא הגיעו אחר שיגיעו לעונת המעשר ויגמרו אפי' אחר עצרת חייב מיד להעלות לירושלים לבער ולהתודות עליהם לעונת המעשר אינו זמן ביעור כיון שכבד עבר עליהן זמן הביעור ולכך היו שולחין מהרו והתקינו כלומר לתקן הפירות בזיבול ובהשקאה שימהרו גידולין לגמור בזמן הביעור כדי שלא יצטרכו לחזור ולטרוח באמצע הקיץ להביאם לירושלים ובא ר"ע ולימד שעד שלא הגיע לעונת המעשר לא חל עליהם חובת ביעור כלל ולכשיגמרו ויתעשרו א"צ לבערין מיד עד זמן הביעור השני והוא פסח הבא לאחר שלש שנים עכ"ל. ולפי"ז אין שום אופן דנאמר דמצות ביעור חל על הטבל כולו אך לפי"ז מאי מקשה הירושלמי ולא טבל הוא ונראה דיכול לפרש כמו שפירש הפני משה (שם) דהא דפריך הירושלמי ולא טבל הוא. לא קאי על הא דבראשונה היו שולחין כו' אלא על המחלוקת דביש וביה לענין פירות דמעיש בזיהו וז"ל: כלומר והרי אף כשהן פירות הולכין הן לאיבוד בזמן הזה משום שהן מכוילין למעשר וכשיחלל אותן ג"כ מעונין גניזה וא"כ מה מועיל החילול. ומשני: זאת אומרת שהטבל קרוי קדש כלומר אף בעודן טבל למעשר שני מעונין גניזה וכן חילול הכסף כשיחללן א"כ הטבל שני ככלל קדש דכתיב גביה הוא עכ"ל. וכן משמע דגם החוס' בריה (ד) דיה ומעשרות ס"ל דליכא חיוב ביעור בכלל הפירות קודם הפרשה תומיע אפי' כשהגיע זמן הביעור וז"ל: אעפ"י שלא הפריש חיוב להפריש ובכלבד שבאו לעונת מעשר עכ"ל. הרי אפי' שעוד לא הפריש וכבר הגיע לעונת המעשר ככלל זאת אין חיוב לבער את הכל אלא רק להפריש ולבער את המעיש ומיש' החוס': דהא פשיטא כל זמן שלא נתמרח לא מהיב אמירי ע"ש. היינו דוקא לאחר שבא ר"ע ולימד דכו"ז שלא הגיע לעונת המעשרות אינו חייב בביעור ומשמע דגם רבינו הרמב"ם מפרש דברי הירושלמי דלא קאי על ר"ע שבא ולימד מדלא כתב החילוק בין הפריש מקודם שהגיע זמן הביעור דאו מצות הביעור הוא דוקא על המע"ש ושאר המתנות בנתינה להבעלים ושאר הפירות בשביע בעלי הפירות להשתמש ולאחר שהגיע שעת הביעור או חל מצות ביעור על כל הטבל משמע דמ"ל דהירושלמי ענין אחר הוא והיראים מ' רס"ד כתב: חנן בא ר"ע ולימד שכל פירות שלא הגיעו לעונת מעשרות פטור מן הביעור פי' שלא נתנו (כתועפות דאם כתב דגנו כצ"ל) ולא נתחייבו במעשר ומטמא דכתיב כי תכלה לעשר בראוי למעשר הכתוב מדבר עכ"ל. מכתלי מעטבו של היראים ניכר דמ"ל כהר"ש שפירש דברי הירושלמי דקאי על הא דבא ר"ע ולימד דהא למעטבו משום: דכתיב כי תכלה לעשר בראוי לעשר משמע דבראוי לעשר לבר מספיק לחיוב

מקורות

מקור העשרים

הברכה

קכג

לחייב בכיעור ולפי"ז ודאי תקשה למה בראוי לעשר לכד נחייב בכיעור ולאו טבל הוא וע"כ בעינן למימר רביון דראוי לעשר קדש אקרו וקורין בערתי הקדש מן הכית הרי הוא זה אשר דברנו והיראים מפרש את הירושלמי כמו שמפרש הר"ש ואליבא דר"ע אם נגמר מלאכתו וראה פני הבית וזהו נקרא הגיע לעונות המעשרות (עין בפני לר"ה דה) ככד נתקדש בקדושה וקדש אקרו וחייבין בכיעור אפי' במכלין והיראשונים סברו דאותו הובר גם קודם שהגיע לעונות המעשרות קדש אקרו וחייבין בכיעור בשעת הביעור ולר"ה שמפרש הא דמעשה ברכן גמליאל וזקנים שהיו כאים בספינה כפי"ה ממע"ש מ"ט ששעת הביעור היה בעינן ע"כ לומר דמ"ל דלא אמרינן דמבל אקרו קדש לענין חיוב ביעור לחייב ביעור את כל הטבל ולא יפרש דברי הירושלמי כמו שמפרש הר"ש ומלאכת שלמה דאל"כ מה הוועיל רבן גמליאל כמה שביירר הבטלים למי יתנום והיינו ביעור כמי"ש התום בקידושין (כ"ז) ד"ה מעשה ע"ש דהא משמע דעוד לא הפריש מקודם שבא בספינה אי"כ אפי' אם לא הו' עוד נגמר מלאכתו לר"ג ששלח בסנהדרין (שם) לכני גלילאח עילאח כו' מוכח דמ"ל התראשונים כמו שהוכיח הר"ש ועיין בשיטה מקובצת כ"מ (יא) א"כ ה' צריך לבער כל הטבל משום דאקרו קדש כמו שסברו בראשונה ואפי' אם נימא דמ"ל כר"ע נמי כעו ביעור כל הטבל כיון דלא הפריש מקודם שהגיע לשעת הביעור כמ"ש רש"י ותוס' והרמב"ם כפי' המשניות והר"ש והנה גם הרמב"ם והר"ש מפרשים דמעשה דר"ג מיירי בשעת הביעור כמ"ש הרשב"ם וחר"ש בפירושיהם כפי' ה' כמע"ש עיין לקמן במקור כי"א והר"ש הא מפרש הירושלמי דפריך ולאו טבל הוא קאי על הארעד שבא ר"ע ולימד א"כ תקשה מדידה ארודיה לכן נראה דמעשה דר"ג כיון דלא נזכר הביעור של מע"ש מוכח דמבל ממע"ש לא הו' דשנה ההוא שנה השלישית שאין לה מע"ש אלא מע"ש עני והמע"ש של השנים הקודמים כבר העלאם כירושים עיין לקמן במקור כי"א מ"ש בזה ולא אמר הירושלמי דמבל אקרו קדש אלא בטבל ממע"ש דעליהם נאמר בערתי הקדש מן הכית אבל טבל משאר המתנות לא אקרו קדש ואינם חייבים בכיעור וראיתי האה"ש שכתב טעמא דאקרו קדש אפי' קודם מירוח משום שאם תרם תרומתו תרומת ברכו"ל בן לוי שהקדים מע"ש בשבולים פטור מתומ"ע ע"כ מקרי קדש וכמו לרירן כשנגמ"ל דמ"ל מתנות שלא הורמו כמו שהורמו דמיא ע"ש. דבריו המזהים הא טעמא דמ"ד מתנות שלי"ה כשה"ד כתב רש"י בקידושין (נ"ח) ד"ה כמו שהורמו דמ"ן וז"ל: הואיל ועומדת לתרום ונגמרה מלאכתן ע"ש. משמע כהדיא דלא אמרינן מתנות שלא כשה"ד אלא כשגמר מלאכתן ולא קודם ושעמא פשוט דהא דאמרינן בן לוי שהקדים מע"ש בשבולים פטור מתי"ג דוקא הקדים כר"עבד אבל לכתחילה אסור הילכך ליכא דמימר קודם שנגמר מלאכתן מתנות שלי"ה כשה"ד וכמו הא דאמרינן לענין כל העומד לזרוק כזרוק דמי וכל העומד לשרוף כשרוף דמי וכדומה לי"בא באופ"ש איסור לכתחלה כדכתבו הח"י ב"ק (ע"ז) ד"ה כל: דלא אמרינן כזרוק דמי עד שיקבל בכוס כדמשמע בפ"ק דפסחים (י"ג): דמצוה הוא להמתין מלזרוקעד שתקבל כל דם הנפש הלכך כגמר שחיטה שעריו"ן לא נתקבל כל הים לא אמרינן כזרון דמי ע"ש. עוד כתבו שם: וכזרוק לא הוי כיון דאין מצוה לזרוקו ע"ש. מ"ש להלך בין טבול למע"ש לאינו טבול כ"א לשאר מתנות חוץ ממע"ש ואם טבול למע"ש הרי בכל הפירות של הטבל נמצא חלק הממע"ש כודאי הילכך אקרו קדש כל הפירות יש להעיר מירושלמי פ"ג ממע"ש ח"ג דפליגי כ"ש ובי"ה לענין פירות שנגמרו מלאכתן ועברו בתוך ירושלים ובי"ה אומרים ופרה ויאכל כלל מקום משום דאף פירות שנגמרה מלאכתן יכול להוציא עליהם שני מקום אחר ע"ש. עיין בירודכ"ז (שם) שחביא גירסת הגר"א ז"ל, א"כ אין לטבל למע"ש קדושה

קנד מקורות מקור העשרים הברכה

משום מע"ש הנמצא בתוך הטבל דהא משכחת דהמטבל ליכא מחלק מע"ש כלל דאם יפרוש מע"ש ממקום אחר הא יתגלה למפרע דלא חי בהמטבל מהמע"ש כלום ויש לחלק דהתם כיון שאין המע"ש סופה להוציא מפירות שנכנסו בירושלים אין עליהם חל איסור דפדות ולא נחשבו למע"ש שנכנסו לירושלים משא"כ כאן אעפ"י שאין סופה להוציא המע"ש דוקא מפירות הללו מ"מ כיון דעוד מובלגין להפריש עליהם מע"ש יהי' איך שיהי' אם מפירות הללו או מפירות אחרות כ"ז שלא הופרש עליהם מע"ש עדיין המטבל קרויים קדש דטרם שמפרישין ממקום אחר המע"ש יש להפירות קדושת מע"ש עוד במבלגן וע"י ההרמה שמרימין המע"ש ממקום אחר יוסר הקדושה מהמטבל מכאן ולהבא ולא לספרע וכיון דאקרי קדש חל מצות ביעור עליהם כדכתיב בערתי הקדש מן הבית ומ"ש רבינו אין מעכבין אותו להתודות ואינו חייב לבקרן. בשלמא אין מעכבין אוחו להתודות איכא לכימר כגון שהיה לו מעשרוח משנים הקודמין ומ"ש ואינו חייב לבקרו פשיטא אם עירנה לא תופרש תומ"ע מאין ביעור איכא ולפי ה"ל איכא למימר כוונתו לומר דכל המטבל אינו חייב כביעור דהויא דחייב כביעור ממעטים ה"ל והארבעינן שגיגה לעונת המעשרות קודם זמן הביעור היינו דוקא מפירות של שנה השלישית אבל מפירות משנה הרביעית אפי' הגיע לעונות המעשרות קודם זמן הביעור כגון ירק שיצא מר"ה של דביעית עד הפסח אינן חייבין כביעור כדאיתא בירושלמי: ואין את זקוק לבקר ירק שיצא מר"ה. ועיין בכיאוור הגר"א בפ"ה ממע"ש ה"ג ד"ה ואין את זקוק ע"ש. והגר"א מפרש בכיאוורו על הירושלמי כוונת הירושלמי הא דפריך: ולא מבל הוא דקאי על מעשה דר"ג: ולא מבל הוא פ"י בבית ר"ג ואמאי צריך לבקר ומשני ר' הילא כו' לבקר עכ"ל ולפי פירושו צ"ל דס"ל דפירות דר"ג עוד לא הגיעו לעונות המעשרות ואינו חייב כביעור כמו שאמר ר"ע שכל הפירות שלא באו לעונת המעשרות פטורין מן הביעור הילכך פריך ולא מבל הוא וכתרין ר"ה דסבר כהראשונים דאפי' עד שלא הגיע לעונת המעשרות חייבין כביעור כמו שמפרשים דעת ד"ג במנהרתיך דשלח דבני גלילאה

מקורות הברכה השקפה לברכה קכה

הלכה יא

מקור האחד ועשרים

כא) מי שהיו פירותיו רחוקין ממנו והגיע יום הביעור הרי זה קורא שם למתנות כב ומזכה להן לבעליהן על גב קרקע או למי שזוכה להן לבעליהן ומתודה למחר כג) שנתנית המטלטלין על גבי קרקע אינה אלא מתנה שיש בה חיזוק אבל אינו יכול להקנות להם המעשר בחליפין מפני שנראה כמכירה והמעשרות והתרומות והמתנות נאמר בהן נתינה לא מכירה. החיוב לזכות אפי' למכירי כהונה ולא מועיל הפרשה לחוד. אם אין הבעלים עמו ואין שם אחר באופן שאינו יכול לזכותם קורא שם ומייחד להם מקום בצפונה או בדרומו ומספיק. ואפי' אינו מייחד להם מקום ואמר מה שאני עתיד להפריש נמי מהני בזמן הזה דרבנן ובדרבנן יש ברירה ויכול על סמך זה למחר להתודות וה"ה אם פירות המע"ש רחוקים ממנו ואין יכול לבערן אין מעכבין את הידו. תרומה גדולה בזמן הזה אין מזכין ע"י אחר דאין בו שוה פרוטה י"א דמזכה להם בקנין חצר אפי' בחצר שאינו משתמר ואינו עומד בצדו ובלבד שישתמר לדעת הנותן אם החצר אינו של הכהן או של הלוי יקנה לו הבעה"ב את מקומו באחד מדרכי הקנין ובשכירות לא מהני אלא בקנין כסף ולא בקנין

כ"א) מי שהיו פירותיו כ"ב במשנה רפ"ה מסע"ש כ"ט איתא: מי שהיו פירותיו רחוקים ממנו צריך לקרוא להם שם מעשה בדבן גמליאל. והוקנים שהיו באין בספינה כו' ומפרש רבינו (שם): ורבן גמליאל עשה זה מפני שהגיע שעת הביעור והי' חייב כו' להגיע ליד בעליו כל חק וחק, כן המעשרות והתרומה מאחר שנגמר פירותיו. ואילו לא הי' ד"ג עם הזכרים שהי' אפשר לו להגיע לידם החוקים על הדרך שאמרנו הי' מספיק לו לקרוא שם בלבד למעשרות וליחד להם מקום בצפון או בדרום כו' וזהו ענין אחרם בתחלת זו התלכה צריך לקרוא להם שם ר"ל כי כשהגיע שעת הביעור והפירות רחוקות ממנו שאינו יכול להוציא מהם החוקים שצריך עכ"פ לקרא להם שם עכ"ל, צ"ל ואם לא היה עסקם סאי הוי הא אפשר לזכות להם ע"י אחר כמ"ש רבינו כאן: או למי שזוכה להן לבעליהן וצדיכין לומר דמירוי באופן דליכא אחר ומכ"ש דאילו לא הי' ל"ג אפשר להגיע לידם החוקים הי' מספיק בקריאת השם בלבד יש לדרק איך הוא מספיק הלא אין יכול להתודות דהא נתינת המתנות לבעליהם מעכבין את הידו וצ"ל דאין מעכבין את הידו אלא היכא דאפשר לתת ואיננו נותן משאיכא היכא דא"א דאין דנין א"א מאפשר וכזה יש להעיר על מ"ש

לְכוּ מִקְוֵוֹת הַבְּרָכָה הַשְּׂקֵפָה לְבְרָכָה

בְּקִנְיַן חֲלִיפִין וְאִם מוֹנַח בְּרִשׁוֹת אַחַר יֹאמֵר
הָאֲחֵר תִּקְנָה חֲצָרִי לְפִלוֹנִי כִּהְנֵן אוֹ לְפִלוֹנִי
לוֹי יִ"א דְּבִשְׂאֵלָה וּבִשְׂכִירוֹת נְמִי קוֹנָה
בְּחֲלִיפִין וְיִכּוֹל לְהַקְנוֹת הַחֲצָר בְּשֵׂאלָה אוֹ
שְׂכִירוֹת בְּקִנְיַן סוּדָר וְאִגַּב מִקְנֵה הַמִּתְנַנּוֹת
בְּקִנְיַן אִגַּב אוֹ בְּקִנְיַן חֲצָר וְיִ"א דִּיכּוֹל
לְהַקְנוֹת הַמִּתְנַנּוֹת לְבַעֲלֵיהֶם בְּקִנְיַן חֲלִיפִין
וּבְדִיעֵבֶד יִ"א דְּיוֹצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ וְנִרְאָה דְּאִינוּ
יוֹצֵא וְאִינוּ יִכּוֹל לְהַתּוֹדוֹת בְּמַתְנֵה עִמָּנָה
לְהַחְזִיר יוֹצֵא וְיִכּוֹל לְהַתּוֹדוֹת נְתִינָה בְּעִ"כ
בְּשַׁעַת בִּיעוּר לֹא הוּי נְתִינָה נְתִינָה וְאִינוּ
יִכּוֹל לְהַתּוֹדוֹת אִם נִתְּנָם לְקַטְנִים אוֹ חו"ש
יוֹצֵא יְדֵי נְתִינָה וְכֵן לְאִשָּׁה כִּהֲנֵת אִם אִינוּ
נְשׂוּאָה לְזָר וּמַעֲשֵׂר אִפְיֵי נְשׂוּאָה לְזָר יוֹצֵא
יְדֵי נְתִינָה וְיִכּוֹל לְהַתּוֹדוֹת וְאִם נוֹתֵן לְאַחֵר
בְּשִׁבִיל הַכֶּהֵן אוֹ בְּשִׁבִיל הַלֵּוִי יִ"א דִּישׁ חִילוּק
בֵּין שְׁלִיחַ כֶּהֵן אוֹ שְׁלִיחַ יִשְׂרָאֵל דְּשְׁלִיחַ כֶּהֵן
יוֹצֵא יְדֵי נְתִינָה וְעִ"י שְׁלִיחַ יִשְׂרָאֵל אִינוּ
יוֹצֵא יְדֵי נְתִינָה עִ"י אַחֵר וּבְמַכִּירֵי כִּהוֹנָה
מֵהֵנִי זְכִיָּה עִ"י אַחֵר שְׂוֹצֵא יְדֵי נְתִינָה

וְיִתּוּדָה

חֲוִירוֹי כִּמוֹ שִׁכְתָּב הַמִּנְחָת חֲוִירוֹי בְּמִצְוֵה תְּרִ"ו
הַטַּעַם שְׂאִין תִּיקוֹן גַּם הַפְּרִשַׁת
מַעֲשֵׂי. מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ פִּירוֹת
מְכּוּלִים לְמַעַשׂ כִּנּוֹן הַפִּירוֹת
מִשְׁנֵה שְׁלִישִׁית אִין חֲוִירוֹי בְּמַעֲשֵׂי
דְּאִלִּיכִי לֹא הָיָה יִכּוֹל לְהַתּוֹדוֹת
עִ"ש וְלִפְיֵי הַנִּלְיָ אֲתִי שְׂפִיר אִפְיֵי
אִם נִימָא דְּמִיירוֹ שְׂחִי' לוֹ פִּירוֹת
מְכּוּלִים גַּם מַמְעֵשִׂי וְלֹא חֵשׁ
לְחֻזְכִּיר מִשּׁוֹם דְּלֹא יִכּוֹל לְבַעֲרָם
וּבְכַל זֹאת אִין מַעֲכִיבֵן אֶת הַחֲוִירוֹי
מִשּׁוֹם דְּהִיכָא דְּלֹא אִפְשָׁר שְׂאִנִּי
וְכוֹדָא הָיוּ לוֹ פִּירוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂי
כִּשְׂאָר הַשְּׂנִים לְאַכְלָם כִּירוּשְׁלַיִם
וְיִכּוֹל לְקַרָא בְּרַעְתֵּי הַקֶּדֶשׁ מִן
הַבַּיִת מִחֲמַת אֲכִילַת הַמַּעֲשֵׂי
כִּשְׂאָר הַשְּׂנִים דְּהָא הוֹכַחְנוּ לְעִ"ל
דְּבִיעוּר הַמַּעֲשֵׂרוֹת לְאוֹ דוּקָא
בְּעֶרֶב יוֹ"ט הָאֲהַרּוֹן שֶׁל פֶּסַח דְּהִ"ה
בְּכַל עֵידֵן וְעֵידֵן וּבְכַד שִׁיחֵיה
בִּיעוּר בְּאַחַת מֵהַשְּׁלֹשׁ הַשְּׂנִים
וְדַק אִם יֵשׁ לוֹ מַעֲשֵׂי עֶרֶב יוֹ"ט
הָאֲהַרּוֹן שֶׁל פֶּסַח וְאִפְשָׁר לוֹ
לְבַעֲרָם וְאִינוּ מַעֲרָר אוֹ מַעֲכָב
אֶת הַחֲוִירוֹי וְאִעֲ"ג דְּמַמְעֵשֶׁה דְּרִ"ג
אִיכָא לְסַתּוֹר דְּאִיכָא לְמִימָר
דְּמַעֲשֵׂה דְּרִ"ג שְׂאִנִּי דְּחִיתָה לְאַחֵר
שְׂבִימָל יוֹחֵן כִּהֲ"ג וְהַעֲבִיר אֶת

מקורות האחד ועשרים הברכה קכז

עד עכשיו והגיע עכשיו לשעת הביעוד וכדי לקיים מצות ביעוד קרא שם למתנות וזיכה להם לבעליהם ולמ"ד מתנות שלא חורטו כמו שהורטו דמיון (עיון ברמב"ם ה' אישות פ"ה ה"ו) אפי' לא יחד להם מקום בצפון או בדרום ולא אמר מה שאני עתיד להפריש יהא מעושר ג"כ יוכל לזכותו ולמ"ד לראו כמו שהורטו דמיון אין יוכל לזכותו אלא אחת משתי אלה או שיחד להם מקום או שאמר מה שאני עתיד להפריש ולמ"ד יש ברירה או למ"ד רתום"ע בזמן הזה דרבנן וברבנן לכ"ע יש ברירה ועיון בר"ש (שם) והתוס' בקירושין (מ:) ובי"ט (יא) מפרשים דמייירי כשהפריש מקודם ועכשיו בזמן הביעוד זיכה להם כדי לקיים מצות ביעוד וכן הר"ב פ"ה מע"ש (שם) מפרש דמעשה דר"ג ה' מתוקן בזמן ועכשיו הגיע זמן הביעוד ע"ש והחזי"ט מוכיח דמייירי קודם שנתקנו שהרי אמר שאני עתיד לצוד ע"ש וכן דקדק רבינו כאן לכתוב: קורא שם למתנות כקריאת שם דבסמ' דמאי שהוא לקבוע מקום בצפון או בדרום ושיזכיר הסכום ולא קריאת שם של הבעלים למי יתנום כלכר ונראה דזה תליא בפירושא דהירושלמי דפריך ולא טבל הוא אם קאי על דברי ר"ע שכא ולכר שכל הפירות שלא באו לעונת המעשרות פטורים מן הביעוד או לא. כמו שהבאתיו לעיל במקור הקודם ואם נפרש כמו שפירש הר"ש דקאי על דברי ר"ע בעינן ע"כ דפרש דמעשה דר"ג מייירי שכבר נתקנו מקודם שהגיע זמן הביעוד דאל"כ חייב בביעוד כל הטבל דאקרי קדש ואם נפרש דלא קאי על דברי ר"ע כמו שבארנו דעת הרמב"ם איכא דפרש דמעשה דר"ג אפי' קודם שנתקנו ויפה כתב החזו"ט לסמוך דבריו על דברי הירושלמי שכתב להשיג על הר"ב ומפרש דמעשה דר"ג מייירי אפילו קודם שנתקנו ומסיק והכי איתא בירושלמי והביאו הר"ש לעיל והלא טבל הוא כו' וזנה אם נפרש דמעשה דר"ג כקודם שנתקנו מייירי. וזוין שלא נזכר שקבע מקום אי"כ יש מקום עיון איך הדין לענין קביעת מקום בצפון או בדרום אם אפשר בלא"ה המשנה למלך בפ"א ממע"ש הי"א כתב: ודע שאינו צריך לסיים מקום בצפון או בדרום ואע"ג דלענין איסורא דטבל לא מהני ער שיסיים מקום וכמ"ש רבינו בפ"ג מה' תרומות דין ח' מ"ט לענין חיובא דמצות ביעוד מני בקריאת שם לבר (מצד הסברה נראה להיפך דהא ביעוד הוא לאחר הפרשה ונתינה ואיך אפשר בלי סיום) כן מתבאר מדברי התוס' פ"ק דקרושין (כו:) ד"ה מעשה אך ראיתי להריטב"א שם בחידושי' שכתב ואיכא דקשיא לי איך לא סיים מקום למעשרות אלו כו' ואיכא למימר דכי בעינן סיום מקום חייב למאן דלית לי' ברירה אבל ר"ג סבר יש ברירה וכשואכל ומשייר שיעור מעשר אמרינן הוכרח הדבר למפרע שזהו מה שהפריש ע"כ ולפ"ז לדידן דקיי"ל דאין ברירה צריך לסיים מקום עכ"ל ולדעת הרמב"ם דתרומה בזה"ו. דרבנן וברבנן לכ"ע יש ברירה אי"צ לסיים ומפירושו המשניות מבואר דמ"ל דרבינו ריש חילוק בין אפשר לו לזכות לבעלים או א"צ כאפשר לא בעינן קביעת מקום ובא"א בעינן דקא קביעת מקום לסיים בצפון או בדרום ע"ש ויש להסתפק אם נימא דכשם לענין ביעוד הוא מקיים בכה"ג גם לענין ככל תאחר הוא מקיים בכה"ג בקריאת שם בלי קביעת מקום ומזכה לבעלים ולפ"מ"ש התוס' בר"ה (ד.) ריש חילוק בין חיוב דביעוד לחיוב דכל תאחר דחיוב ביעוד כל אעפ"י שלא הפריש בגלל חיוב קיום מצות ביעוד חייב להפריש כדי לקיים מצות ביעוד אם כבר באו לעונת המעשרות ובגלל חיוב דכל תאחר אינו מחויב להפריש דכ"ז שלא הפריש לא קאי בכל תאחר ע"ש אי"כ איכא למימר דבקריאת השם בלי קביעת המקום לא קאי בכל תאחר כלל והטורי אבן ל"ה (שם) כתב על דברי התוס' ג"מ בין ביעוד לכל תאחר וז"ל: ולי עוד ג"מ כהא דביעוד אם א"א להפריש צריך לקרות עליו שם כדחנן התם מי שהיו פירותיו

קנה מקורות מקור האחד ועשרים הברכה

רחוקים ממנו צריך לקרות להם שם ומעשה ברי"ג וכו' אבל להוציא מלאו דבית אין קריאת שם מוציאו הילכך אי"צ לק"ש משום לאו דבית כיון דעדיין לא נתקן בזה איסור דבית ע"ש ונראה דמי"ש אי"א להפריש כוונתו דאי"א לזכות ואז אי"צ לק"ש דכ"ז שלא קרא השם אינו חייב בבית כלל וכאשר יקרא השם יהי מחויב בבית משא"כ חייב ביעור חל אפי' בלא הפריש הילכך אם אי"א לזכות לבעליהם לכה"פ יקרא השם כמי"ש הרמב"ם משא"כ באפשר לזכות מצוה לקרא את השם ולזכות לבעליהם כדי לקיים מצות נתינה וזריו"ם מקדימין ולמ"ד מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיא ויכול לזכות לבעליהם אפי' טרם שהפריש איכא למימר דכשם לענין ביעור לנתינה לבעליהם תחשב ואינו עובר על מצות ביעור כן לענין בלא תאחר איננו עובר מאחר שכבר זיכה לבעליהם וראיתי לאה"ש שהוא מבין בדברי הט"א הנ"ל דכוונתו לחלק בין ביעור ללאו דבית לענין קורא שם ומזכה ע"י שחר דאי"ו משום בלא תאחר אינו מועיל בקריאת שם אי"כ למה יקרא שם ויזכה להם וזה אינו מוצאו מבית משא"כ במצות ביעור נראה דכל תאחר גז"ח הוא שיתן לכא"ו"מ בנמנו ושלא יאחרנו אי"כ מה בכך שהוא מקנה לאותו פלוני וכבר ברשותו הוא אבל מ"מ אינו בירו ע"כ עדיין עובר בבית אבל כביעור המצוה להוציאם מרשותו ע"כ כשזיכה להם ע"י אחר כבר יצאו מרשותו עכ"ל, גוף דברי הט"א לא מתאים להביאור הנ"ל ורחוק הוא מכוונת הט"א ואין שום יסוד לומר דקריאת השם והזיכו לא ויעיל שלא יעבור בבית ולדידן לפי מה שבארנו כוונת הט"א דבריו מתאימים לשיטת הרמב"ם בפ"י השנינות שכתב דהיכא דאי"א לזכות לבעליהם מספיק קריאת שם לבר שלא יחשב כעובר על מצות ביעור משא"כ לענין שלא יחשב עובר בבית לא מספיק הקריאת שם לבר דסוף סוף לא נכנס לשום רשות ולתו"ו נראה דהט"א לא קאי לתרין קושי' התום' שם אלא רק לחלק ביניהם ולהשמיע החילוק שיש לחלק ביניהם נוגע לדינא עד כמה הוא עובר בבית ולהיפך כביעור אינו עובר ובנוגע לקושי' התום' איכא למימר חילוק דאיכא נ"מ לענין מכירי כהונה דהתום' מחדש לחלק בין בית לביעור לענין לא אפרשיה דבית ליכא ומצות ביעור מחויב להפריש ולתת לבעליהם וחייב ב"ת אינו מחויב להפריש ולתת לבעליהם אלא אם הפריש אז חל עליו חיוב לתת לבעליהם ושפיר כתב הרמב"ם בפירושו במעשה דרי"ג דאם לא הי' רבן גמליאל עם א"ו ולא הי' אפשר לו להגיע לידם החקים הי' מספיק לו לקרוא שם למעשרות וליתר להם מקום בצפוננו או בדרכנו משום דאם הגיע שעת הביעור ועוד לא הפריש חלק מחיוב הביעור הוא להפריש תומ"ע ובמה שהפריש לבר הוא מקיים חלק ממצות הביעור ובזמן שאי"א להגיע לידם ולגמור כל חלקי הביעור מספיק לו לכה"פ לקיים מצות ביעור חלקי וסוף קיום המצוה לגמרי תהי' כאשר יורטן לו יכולת לקיים הנתינה לבעליהן ואז יקיים המצוה בשלמות משא"כ לענין בלא תאחר כמה דאפריש לא מקיים בבית אפי' חלקי אלא אדרבה ההפרשה מביא לידי חיוב בית דמקודם ההפרשה אינו חל חיוב דבית כלל והיא רק סיבה להביא לידי חיוב בית והתום' ברי"ה (שם) מוכיחים מהא דלקמן (ו): דרשינן תרי קראי לכולהו חד דאמר ולא אפריש וחד דאפריש ולא אקריב אבל מעשרות לא אשכחן אלא חד קרא ע"ש. כוונתם כיון דלא אשכחן במעשר אלא חד קרא בעינן לומר דקרא למסתברה דהיינו אפריש ולא נתן לבעליהם ודאיתי לתרין דרי"ה (שם) שכתב וז"ל: וקשיא לי דהא לקמן כי עבדינן צריכותא בין אמר ולא אפריש לאפרישיה ולא אקריביה משמע דלית לן אכרעותה בהי מנייהו מחיוב טפי וכיון שכן במעשר דלית לן אלא חד קרא אית לן לחיובי בתרויהו לאו דכל תאחר או לית לן לחיובי בחד מנייהו ואי לא מחייבין בחד מנייהו קרא דכל תאחר במעשר למה לי וכי תימא קרא דסקן ג' שנים

מקורות מקור אחד ועשרים הברכה קנט

שנים נלי לן דקרא דכל תאחר למעשר קאי היכא דאפרשיה ולא יהיב נ"כ היכי מספקא לן לקמן ואמרין דאיכא למיטר דמפי שייך כל תאחר היכא דאטר ולא אפרשיה מהיכא דאפרשיה ולא אקריב נפשט סמעשר דמפי שייך כאפרשיה ולא אקריב וניחא לי דכי מספקא לן לקמן הכי הני מילי בקרבנות שהן לנבזה ושייך למיטר בהו דכיון דאפרשינהו כי גזא דרחמנא אבל מעשרות הניתנין להדיוט כיון דאפרשינהו אכתי כי גזא דידה נניחה הילכך פשיטא לן דחד דכל לאו תאחר רכתוב בהו מחוקים כדאפרשינהו ולא יהיבנהו ועשה דמקץ גי שנים היכא דלא אפרשינהו עכ"ל. ולפי זה הא דאמרין (שם) דככל תרא יש צד קל וצד חומר דבאמר ולא אפריש יש צד להקל דבאמר ולא אפריש דיבורא ולא כלום הוא צד להחמיר דלא קיומיה לדיבורי ובאפריש ולא אקריב יש צד להקל כל היכא דאיתיה כי גזא דרחמנא איהיה צד להחמיר דקא משהי ליה נכיה אי"כ אפי' בחד קרא מצינו למילף דתרווייהו דהא שקולים הם ויבואו שניהם דהי' מינייהו מפקת כמו דאמרין בכתיב ב"ק (ג) ע"ש אי"כ ל"ל תרי קראי לכן נראה דאי לאו תרי קראי הו"א דסברא דכל היכא דאיתיה בין גזא דרחמנא איתיה הו"ל סברא אלימתא הילכך הו"א דקרא דבית באטר ולא אפריש קאי דמסתברא טפי אבל אפריש ולא אקריב אינו עובר בבית משום דכל היכא דאיתיה כי גזא דרחמנא איתיה קמ"ל תרי קראי דאפי' אפריש ולא אקריב עובר בבית ולפי"ז בסעשר דליכא אלא חד קרא וסברא דכל היכא דאיתיה גזא דרחמנא איתיה ליכא ולא להדיוט הוא אי"כ איכא אחרש דמחד קרא מצינו למילף דתרי לא אפרשיה וברשיה דהא יהיב דשניהם שקולים הן ויבואו שניהם והי' מפקת לכן בעינן למיטר דבשניהם עובר בבית ואפי' לא אפריש נמי מחויב להפריש ולתת לכהן ולצו"אם איננו מפריש ואיננו נותן תרי הוא עובר בבית כמו אפריש ואיננו נותן אולם יש לשרות נרגא ולדון בענין מכירי כהונה ובאפריש ולא נתן אם הוא עובר בכל תאחר דהא במכירי כהונה יש סברא לרמות לקרבן דאמרין ביה כל היכא דאיתיה ביגזא דרחמנא איתיה ובעי קרא הכי נמי במכירי כהונה כלי קרא בעינן למיטר דאינו עובר בבית דק"ל דכבמותוק דמ"א כדאיתא ב"ב (קכ"ג) דכבוד נוטף פי שנים בורע ובלחיים אפי' לא אחי ליר אבותן ופריך הא אין הכבוד נוטף כראוי כבמותוק ומקוי כמכירי כהונה דכמותוק דמי ע"ש וכחכו תהום ב"ה חכא במכירי כהונה וז"ל: בכל דוכתיה עבד מכירי כהונה מוחזק ע"ש. וכיון דליכא אלא חד קרא בעינן למיטר דבמכירי כהונה אינם עוברים בבית וקרא למסתברא דהיינו באינו מכירי כהונה אבל מכירי כהונה כמו דאחי ליר חתן דמי ואינו עובר בבית דומיא דאפריש ולא אקריב אי לאו קרא הו"א דאיתיה עובר דכל היכא דאיתיה כי גזא דרחמנא איתניהו ולפי"ז איכא למיטר חילוק בין מצות ביעור ללאו דכל תאחר בענין דין מכירי כהונה דמשום בית אינו עובר משום דכמותוק דמ"א ויוצא משום דין נתינה וכקרבן דמ"א דאי לאו קרא הו"א דאינו עובר בבית אבל משום מצות ביעור אינו מקיים מצות ביעור אפי' במכירי כהונה עד שיתן ביד חתן ממש דהא ביערתי הקדש מן הבית כתיב כ"ז שאינו מוציא מרשותו ועודנה בביתו אינו מקיים מצות בעור בשלימות וכזה יתורץ קושי' תהום דר"ה (שם) ואעפ"י דצותה תהורה המצות דבית דומן קיומה בשלש רגלים הצריכה עוד לצוות על מצות ביעור דומן קיומה בשלש שנים דני"מ כמכירי כהונה ולויה לרכן גמליאל אעפ"י דכודאי ר' יהושע ורע' והאביע' כולם היו כמכירי כהונה ולוי' משום מצות ביעור לא יצא עד שיוכח להם ע"י שכירות המקום כרי שיוכל לקיים מצות ביעור מן הבית דכיון דהמקום הי' ברשות הבעלים יקיים הביעור ע"י הוצאה מביתו ולמחר יוכל להתודות ולומר בערתי הקדש מן הבית ומ"ש הרמב"ם דאם ר"ג עם אלו ה"י אלו ה"י מספקי שיקרא שם מעשר וליחד מקום לצפוננו ולדרומו

קל מקורות מקור אחד ועשרים הברכה

במה יספיק לקיים מצות הביעור איכא למימר דס"ל דכיון שהוא מתחיל לעשות את הכנות למצות ביעור כמיש לעיל דהפרשה הוא חלק ממצות הביעור וכבר יכול לומר בערתי כמו שמכריזין על ביעור חמץ אפי' קודם הביעור אפי' בזמן שאיננו עושה דק בדיקת חמץ והיינו משום דמתחיל בעסק הביעור חמץ בדריקה הוא התחלה והכנה לביעור חמץ. הנח דאיתי להפני' בקדושין (שם) על דברי התוס' דיה מעשה כריג': ומה שהקשו עוד לפרש"י למה היה צריך ליתן להם הא בקריאת שם סני יש לי ליישב דודאי מפי עדיף ליתן להם מיד כי היכי דלא ליזקו בכל תאחר כדאיתא בפ"ק דריה וכמיש שם התוס' בריה ומעשרות דבאמר ולא אפריש קאי בכל תאחר אף קודם הביעור ע"ש התוס' כתבו שם מפורש להיפך דבלא אפריש לא קאי בכל תאחר ואולי לשאר חתירוצים שכתובים שם שמוכרים דאפי' אם נימא דקאי בבית אפי' לא אפריש נמי לא קשה מאד דקבע עליהם הכתוב זמן ביעור ואיכא למימר דס"ל הסכרא שכתבתי לעיל דאפשר ללמוד מעשר מהד קרא הן אפריש והן לא אפריש דעובר בבית ולפי סברתו יוצא דמכירי כהונה אינו עובר בבית אפי' אפריש איכא לכאורה דברי הפני' במ"ס דהא ר"י וראב"ע ור"ע היו מכירי כהונה אך לפי"ז חקשה הא רצנה הגמ' בקידושין (שם) למיפשט הא דאיבעיא להו אם אנב בעינן ציבורין ממעשה דריג'ש"ט בעינן צבורין ומאי ראי' דילמא שאני התם משום קיום מצות ביעור לר"ת ורבינו הרמב"ם דמפרשים דמחמת ביעור עשה ר"ג מה שעשה וביעור בערתי הקדש מן הבית בעינן וכלי צבורין לא יהי' הוצאה מן הבית ואולי דהוה כוונת הגמ' שדוחה ראייתו: כי היכי דלא ליטרחיננו ע"ש. ולפימ"ש הטורי אבן לריה (שם) אליבא דרש"י שמפרש דהא דילפינן מלה' אלקיך דקרא יתירא הוא לאתוי' צדקות ומעשרות מרכתוב ולך תהי' צדקה לפני ה' אלקיך ואכלת לפני ה' אלקיך מעשר דנגך והא קרא דמעשר דנגך כמע"ש איירי שנאכל בירושלים דוקא ומעשר עני נמי עובר בבית משום דלפני דרשינן עמך זה לקט שכחה ופאה שהן חלקן של עני אבל מעשר ראשון של לוי הוא ליכא בכל תאחר ע"ש. איכא אם נימא דמעשה דריג' משום כל תאחר הוא למה זיכה גם מעשר ראשון ללוי וחרוביכיא ותרין לריה (שם) והתוס' (שם) כולם כתבו כהדיא דאין חילוק ע"ש. והא דמצריכינן תרי קראי לכל תאחר דקרנן לאמר ולא אפריש ולא אפריש ולא אקריב כתב הרמב"ם (שם): חד דאמר ולא אפריש פ"י קרא דמוצא שפתך דלית כאן אלא אמירה וחד דאפריש ולא אקריב פ"י קרא דיקריב אותו דמשמע שאינו מחוסר אלא הקרבה וכן קרא דוהבאתם שמה עכ"ל ולעיל (ה'): בריה כי דרוש ידרשנו כו' כתב הרמב"ם וז"ל: ואיכא דמקשי דהא מוכינין להו נמי מקרא דמוצא שפתך תשמור ועשית דאוקימנא לקמן באפרשה ולא אקריב ע"ש תרי דבריו סוגרים זלין צ"ע הנה רש"י מ"אן דפרש דמעשה דריג' מיירי בשעת הביעור ומפרש דריג' בשאר השנים מיירי וחשש שמא יאכלו ב"ב ויסמכו על חזקה דחבר אינו מוציא מתי' דבר שאינו מתוקן ומקשים התוס' מה ה' מועיל תיקונו אדרבה גרע מפי שמא יאכלו ב"ב הכל ואף העישור עצמו ע"ש. איכא למימר דיתקן הרכה דקודם ה' מכל גסור ועכשוו אפי' אם יאכלו הכל יהיה בתערוכות החולין והמעשר והחרומה יחד דהא תפריש הכרי כשהיו יחד אלא יחד מקום זה לצפוננו וזה לדרומו וכיב כלי ודעיים יאכלו הכל כמו שהם מעורב ומה"ת חד בתרי כמ"ל ואע"ג דהרובה אוסר באחד ומאה אינו א"א דרבנן והא דילפינן מהא דכתיב מקדשו מסנו כו' אסמכתא בעלמא הוא. וסהירושמי דפ"ה ממע"ש מבואר דס"ל דמעשה דריג' כרש"י וז"ל: אמר רבי חנניה דהא אמרה שהי' רבן גמליאל צריך לזכות. פ"י רבי חנניה מפרש מעשה דריג' כרש"י דחשש ר"ג לביב שיאכלו מכל משום שיממכו על החזקה דאין חבר מוציא מתי' דבר

מקורות מקור אחד ועשרים הברכה קלא

שאינו מתוקן לכן תיקן אימר מכל ע"י שקרא שם למעשרות ופריך ר"ח למה צריך ליתן ולזכות להם המתנות בקריאת שם לכד מספיק לתקן אימור מכל כמו שהתחם מקשים לפי רש"י ומשני אמר דמי בפירות מחוברין לקרקע אילו קופת של ר"ג נתונה לתוך ביתו של ר' יהושע ואומר יזכה למעשר שבה כלום עשה ער שיסיים פי' דאם הפירות מחוברין לקרקע אין שם המעשרות מצי לחול אפי' הגיע לעונת המעשרות דהא עכ"פ לא נגמר מלאכתן אלא משום שלא יעבור כבי"ת עשה מה שעשה ומ"ל כמו שכתבנו ראפ"י בלא אפיש נמי עובד כבי"ת ולפי"ז רין חיוב בי"ת וחיוב הביעור שוים הם דכמו דחיוב כיעוד חל אפי' קודם הפרשה ח"ה חיוב בי"ת חל אפי' קודם הפרשה וכיון דרי"ג סובר כבראשונה שהיו שולחים אצל בע"כ כו' קודם שבא ר"ע ולימר כמו שכתבנו לעיל הרי מ"ל דרי"ג רחיוב כיעוד חל אפי' קודם שהגיע לעונת המעשרות אי"כ ח"ה חיוב בי"ת חל אפי' קודם שהגיע לעונת המעשרות ובג"ל זה שלא יכשל בעון בי"ת ויזכה להם ופריך למה צריך לזכות ח"ה מכירי כהונה כמחוקקין רמי ומשני בפירות מחוברין לקרקע מיירי ומקורם שנתלשו לא נכנסו עוד ברשות המכירי כהונה שיהיו נחשבי' כמחוקקין וכמו שהגיע לידם דמי ער שישכיר המקום וכ"ז שלא ישכיר המקום אינם זוכים כמו אילו קופתו של רבן גמליאל היתה נתונה לתוך ביתו של רבי יהושע ואומר יזכה למעשר שבה חרי אין לך מחזוק יותר מזה ובכל זאת לא עשה כלום עד שיסיים לו המקום ויזכה להמקום לקנות המעשר דהקופה מעכב הנתינה דהוי' כליו של מוכר ברשות הקונה ואינו קונה בשום שאינו ברשותו ה"נ מחובר לקרקע דאינו ראוי להפרשה ועודן מחוסר מעשה הקמיפה הילכך אינו זוכה ממעם מכירי כהונה הילכך זקוק לשכירות מקום ואו הוא קונה ממעם קנין חצר וכמ"ד מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמין אך לפי"ז בעינן למימר דהמעם העקרי של כל המעשה דרי"ג הוא רק משום שלא יעבור כ"ת ראי ממעם שלא יאכלו לא שייך במחובר לקרקע דהא בשעה שיצא מביתו לא היה אפשר לתקן דמחובר היה ואיך יאכלו על סמך שרי"ג תיקן קודם שהלך ועוד כמקור הקודם בארנו להשיג על האה"ש וכתבנו דלא אמרינן מתנות שלא הורמו כמו שהורמו דמין אלא אם הפירות כבר הגיעו לעונת המעשרות שנגמר מלאכתן ועומדים לתרום וראית' לריב"ז על הירושלמי שכתב בשם הגר"א בכ"ק שמהל"ף הגירסא וגרם כתחלה אילו קופתו כו' ער שיסיים ואח"כ ארי' בפירות מונחין ע"ג קרקע ע"ש. ולפי מה שמהל"ף הגירסא איכא לפרש דהירושלמי מפרש כר"ת דכשעת הביעור מיירי מעשה דרי"ג ולפי מ"ש דיש תלוק בין חיוב רבי"ת לחיוב הביעור לענין מכירי כהונה ומצות כיעור אינו מקיים אפי' כמכירי כהונה עד שישכיר את מקומו דבערתי הקודש מן הבית דהיינו הוצאה מביתו ומה שאמר ר"ח דהא אמרה שהי' רבן גמליאל צריך לזכות בדרך פשיטות ומוסכר המעם למה צריך לזכות משום דאילו קופתו של ר"ג נתונה לתוך ביתו של רבי יהושע ואומר יזכה למעשר שבה כלום עשה עד שיסיים פי' נהי דלענין בי"ת ח"ה מספיק אפי' בלי זיכוי משום דמכירי כהונה כמחוקקין דמין לענין כיעור שאני דנהי דמחזוקים ניגחו הא עכ"פ מרשותו לא יצא ודמי לקופת מעשר שיתנה נתונה לתוך ביתו של ר"ג והרי הוא מחזוק בהם וככ"ז אינו זוכה משום דהיתה מונח בכל"י של ר"ג הכא נמי נהי דמכירי כהונה כמחוקקין דמין וככ"ז אינו מונח ברשות ר"ג ולא יוכל לאמר בערתי הקדש מן הבית והוקשה אי"כ מאי מהני זיכוי את מקומו ע"י א"ר יהושע בפירות מונחין ע"ג קרקע לא בקופתו של ר"ג הילכך כיון דמקומו מושכר יוצא מרשות ר"ג לגמרי דהמקום שייך לר"י ויכול לומר בערתי הקדש מן הבית. ולפי מה שבארנו לעיל במקורות הקודמים דרכינו מ"ל רביעור וזוירו הוי' חרא מצוה אי"כ כיון דמפרש מעשה דרי"ג לענין כיעור ע"כ מ"ל דמיירי

קלב מקורות מקור אחד ועשרים הברכה

רמיו' ביו"ט של פסח והביעור ה' בעיו"ט אחרון של פסח ולמחר ה' הוידו והילכך כתב כאן רבינו הרמב"ם מי שהיו פירותיו רחוקים בו ומתורה למחר רכז' לומר ממעשה דר"ג ומ"ש המנחת חינוך רמעשה דר"ג כיון דה' לאחר חרבנ' ב"ש ואז לא ה' יודיו דיוחנן כה"ג כבר ביטל ע"ש. לדעת הרמב"ם דבריו אינם נכונים דהא מעשה דר"ג ה' קרוב לג' מאות שנה שביטל יוחנן כה"ג ולקמן נבאר לדעת הרמב"ם דקנסת עורא לא ה' אלא לדורו ועיקר מעמא של יוחנן כה"ג שביטל הוידו מפני קנסת עורא לא יוכל לומר אשר נתתי לדיו ובזמן ר"ג כבר עבר זמן הקנס דהא חוינן דר"ג חילק לכהן את חלקו ולדיו את זולתו וכוה יתורץ מה שהתוס' מקשים כוה ע"ש. ואם ר"ג לא ה' עמהם אם ה' אחר עמו יוכל לזכות ע"י אחר ג"כ דוכיה בתורת שליחות ואין עכוב וכות' להם בעצמם בירם ממש כמ"ש רבינו כאן: או למי שזוכה להן לבעליהן והא דאיתא בספרי בפ' שופטים ס"ו מ"ו: ונתן לכהן עצמו עכ"ל. לאו למעוטי ע"י שליח אלא לענין אם יזכה הכהן לאחר אסור ליתן לתאחר אלא לכהן עצמו וכמו דאיתא בפ"ג דגיטין (ל'). במתניתין זו": המלוה מעות את הכהן ואת הלוי בו מפרשי עליהן כחוקת שהן קיימין ופריך הגמרא ואע"ג דלא אתו לירידה אמר רב במכרי כהונה ולויה ושמואל אמר במזכה להם ע"י אחר ע"ש. ולפ"ז אם נתן התומע למי שזוכה לו הכהן או הלוי ולא אתו לירידה דכתן או לדיו אין יכול להתנות משום דלא קיים מצות ביעור עיין לקמן במקור כ"ג וע"ד אם בעינן שיאמר שיהא מעשר היכא שאמר שיהא נתון ליהושע עיין בפנ"י לקירושיין (שם) שמצדד שכיון שאמר שיהא נתון ליהושע כמו שאמר שיהא מעשר דמי ע"ש. ומבררי דש"י ברכות (מ"ו): ד"ה האו אירגן מבואר דקדוש מירוח אין לכהן שום רשות שכתב זו"ל: וכיון דאקרי דגן ה"ה עליו רשות כהן תחלה כו' אבל בשבולים לא אירגן ולא ה"ה עליו רשות כהן ע"ש.

מקור שנים ועשרים

(כב) ומזכה להן לבעליהם ע"ג קרקע כו' איתא בב"מ (יא.) מחיב ר"א מעשה בר"ג כו' וכי ר"ע ור"י בצד שדהו היו עומדין כו' א"ל שהוא מרבנן ר"ג מטלמלי אגב מקרקעי הקנה להם כו' ר"פ אמר דעת אחרת איתן מקנה אותן שאני ע"ש ורבינו שכתב כאן דמוכה להן לבעליהן ע"ג ע"כ ס"ג דאין חילוק בין דעת אחרת מקנה אותו לאין דעת אחרת מקנה אם החצר אין משתמרת בעינן עומד בצד שדהו דוקא ומעשה דר"ג מטלמלי אגב קרקע הקנה להם והיינו משום רסוגיא דקירושיין (כו'): ג"כ ס"ג כמ"ד רמעשה דר"ג אגב קרקע הוא דאיתא (שם) איבעיא להו בעינן צבורין או לא ארי' ת"ש מעשה דרבנן גמליאל כו' מקומו מושכר לו ש"מ בעינן ציבורין (ודחי) שאני התם כי היכי דלא למרחינהו איבעיא להו שדה במכר ומטלמלין כמתנה מהו ת"ש עשור שאני עתיד למוד נתון לר' יהושע ומקומו מושכר לו ש"מ אבעיא להו שדה לאחר ומטלמלין לאחר מהו ת"ש עשור שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף כרי שזוכה לעניים ומקומו מושכר לו (ודחי) שאני ר"ע ריד עניים הוי ע"ש הרי מרפשטה כל הני איבעיות במעשה דר"ג מוכח דהסוגיא ס"ג דר"ג מיורי במטלמלין אגב קרקע הקנה להם והילכך פסק רבינו הרמב"ם כאן דמי שהיו פירותיו רחוק ממונו מוכה להן לבעליהם ע"ג קרקע ולא בקנין חצר דהתצר הו"ל חצר שאינו משתמרת או עומד בצד שדהו אין אי לא עיין בש"ע ח"מ (ס"ו) ר' ס"ק (א) ועיין בהגרא פ"ה ממע"ש ע"ל מתניתין דמי שהיו פירותיו רחוקין כו' ע"ש וסוגיא דקירושיין שכתרה דוקא באוקימתא קמא דב"מ דמטלמלי אגב קרקע הקנה להם ונר"י

מקורות מקור שנים ועשרים הברכה קלג

ונדי אוקימא דריפ רמשום קנין חצר הי' ניל' לבאר עפי' מ"ש הרמב"ם כפ"א מהלכות שכירות ה"ה ז"ל: הובל' שבחצר כו' אם הבהמות של אחרים הובל' של בעל החצר שחצירו של אדם קונה שלא מדעתו אעפי' שהיא שכורה ביד אחרים עכ"ל. וכתב עליו הראב"ד ז"ל: א"א דבר זה אינו מתוור שהרי בגמ' העמידה בחצר המשכיר ושוררים דאתי מעלמא פ"י חצר דמשכיר דלא אנראא לשובר. דאי אנראא ל"י כרדיה רמי וקניא ל"י מירי דהוה אשובר את מקומו עכ"ל. וכתב הג"מ דהרמב"ם הוכיח כשמתיה מנמר' רב"מ (קא:) דשנינו במשנה בהשואל: והובל' של בעה"ב ואיתמר עלה בגמרא במאי עסקינן אילמא בחצר דאנראא ל"י לשובר ותורי דשובר אמאי של בעה"ב ואלא בחצר דלא אנראא ל"י לשובר ותורי דמשכיר הא נמי פשיטא לא צריכה בחצר דמשכיר כו' ופי' הרמב"ם, דמירי בחצר דמשכיר אעפי' שהיא שכורה ביד חשוכר כיון שהוא של משכיר והשוררים מעלמא הובל' של משכיר מדלא הקשו אמאי של בעה"ב אלא בחצר דשובר ותורי דשובר אבל בתורי דעלמא אעפי' שחצר שכורה ביד שוכר לא הקשו אמאי של בעה"ב והראב"ד ז"ל מפרש כדעת רש"י דהא דאמרינן לא צריכא בחצר דמשכיר פ"י בחצר דמשכיר שלא השכיר את החצר לשובר לעשות בה תפציו אלא ליתכנס בה לביתו ע"ש. והנהגה של הראב"ד מירי דהוה אשובר את מקומו כוננתו דהא דמעשה דר"ג זמא דאיתא בבב"ב (פד:) אם הו' פקח שוכר את מקומו ע"ש ולפי"ז ע"כ מפרש המעשה דר"ג משום תורת חצר ולא משום אנב ומוכח דחצר המושכר השוכר קונה אבל רבינו הרמב"ם ס"ל דמעשה דר"ג משום תורת אנב הוא כמו שכתב כאן העצה דמוכח להם לבעליהם א"ק דהא ס"ל דחצר המושכר בעל החצר קונה והילכך אין ראי' מכאן לדעת ר"פ דאיכא חילוק בין דעת אהרת מקנה לאין דעת אהרת מקנה וכדעת אהרת מקנה חצר קונה אפי' אינו משתמר והילכך שפיר פסק בבב"ב מוכיח ומתנה ה"ט דאפי' בודעת אהרת מקנה בעינן משתמר ע"ש. וכדי להרחיב המובן בענין תורת קנין חצר בחצר המושכר דרוש לבאר ענין שכירות ליומא אם ממכר הוא או לא הנה איתא בתשובת הרא"ש כלל א' ס' א' והביאו המחבר בח"מ ס' ר"ם דאובן הדר עם שמעון בביתו ומעלה לו שכר אם צבי שבור או נחלות שלא פרתו נכנסו לתוך הבית וכו' בהן שניהם דהוי כשנים השותפין בחצר עכ"ל משמע דס"ל דחצר המושכר מציאה לחשוכר דשכירות ליומא ממכר הוא ודוקא כמעשה שהי' דשניהם גרו בבית הוא דאמרינן דשניהם קונים משום דהוי' כשני שותפים אבל אם לא הי' גר אלא השוכר לבד הוא קונה ולא המשכיר משום דשכירות ליומא ממכר הוא ובענין זה פליגי רש"י וריטב"א והרמב"ם והראב"ד ותוס' גבי הא דתנן כ"מ (קא:) הובל' של בעה"ב. ואיתמר עלה בגמ' דמאי עסקינן אידימא בחצר דאנרא ל"י לשובר ותורי דשובר אמאי של בעה"ב אלא בחצר דלא אנראא לשובר ותורי דמשכיר פשיטא לא צריכא בחצר דמשכיר ותורי דאתו מעלמא קמו בה מביע ל"י לרבי יוסי ברכי חנינא דאמר ריב"ח חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו. וכתב רש"י ז"ל בדיה ותורי דאתו מעלמא: ומתם גלגלים אפקורי מפקירינהו בעלים וקניא ל"י חצירו ואפי' קדם השוכר והנביתן לא זכה בהן עכ"ל וכד"ה בחצר דמשכיר כתב רש"י: שלא השכיר את החצר הוא דובל' שבעה"ב אבל אם הי' מושכר הובל' של השוכר אילמא דס"ל שכירות ליומא ממכר הוא כדעת הרא"ש וכן הוא דעת הריטב"א לב"מ (שם) ע"ש. והמתקוקת הרמב"ם והראב"ד הניז' פליגי בפירושא דבחצר דמשכיר הרמב"ם מפרש דהחצר הי' מושכר והובל' של המשכיר משום דלא אמרינן דשכירות ליומא ממכר הוא אלא לענין אונאה משום דכתיב ממכר מותר לרבות שכירות כדכתבו התוס' כ"מ (נו:) דיה והאי ע"ש וכדכתב

קלד מקורות מקור שנים ועשרים הברכה

וכדרכתב ה"מ"ם (שם) דהרמב"ם הוכיח מגמר' דכ"מ (קב.) מדלא הקשו אמאי של בעה"ב אלא כהצד דשוכר ותורי דשוכר אבל בתורי דעלמא אעפ"י שחצר שכורה ביד שוכר לא הקשו אמאי של בעה"ב ע"ש. והראב"ד ס"ל דבכל מקום אמרינן שכירות ליומא ממכר הוא ומפרש הסוגיא דהובל שבועה"ב כרש"י כהצד דמשכיר שלא השכיר את החצר וכעין זה פליגי נמי רש"י והרמב"ם בענין הא דאיתא ב"ם (מ"ט): הויכא שהי' עלייה של לוקח מושכרת ביד מוכר לא תקנו רבנן משיכה וכתב רש"י (שם) ד"ה מושכרת ביד מוכר וז"ל והיו הפירות מונחים ביד הלוקח ולא שתקנה לו הצירו כנחנית המעות דכיון דקיבל השכר נקנה המקום למוכר כל ימי השכירות והצירו של מוכר הוא אלא ר"ש אית ל"י מעות קונות דבר תורה כו' ומשיכה תקנתא דרבנן היא והכא לא איצטריך תקנתא דמעטא מאי תקנו רבנן כו' עכ"ל. והרמב"ם כהלכות מכירה פ"ג הלכה ז' ס"ל דהוי' מטעם קנין חצר עיין כמ"ם ועיין בלחם משנה שכתב דהרמב"ם הי' לו גירסא בגמ' כגירסא שדחה שם רש"י ע"ש. ונראה שכ"א לטעמיה או"ר רש"י דמ"ל דהצד המושכר השוכר קונה והכא דהמושכר הוא השוכר א"א לומר דהלוקח קונה מטעם חצר ורמב"ם דמ"ל דהצד המושכר בעל החצר קונה ולא אמרינן שכירות ליומא ממכר הוא אלא לענין אונאה הי"לכך איכא לסימך דאם היתה עלייה של לוקח מושכרת ביד מוכר קונה הלוקח מטעם חצר ועל הרא"ש קשה למה כתב בב"מ (שם) דה"ה אם היתה עלייתו של מוכר מושכרת ללוקח כיון שהוא רד בעליית המוכר לא תקנו רבנן משיכה שאם תפול הדליקה בכית המוכר טרה הלוקח להציל פירותיו שכבית המוכר ע"ש, ל"ל מעם זה תיפוק ל"י דלשיטתיה כהשובתו דאמרינן שכירות ליומא ממכר ככל מקום הרי הלוקח קונה מטעם חצר (עיין בסמ"ע סי' ש"ג ס"ק ה' ועיין בש"ך שם) ולפ"י אין רא"י מסוגיא דקידושין דלא ס"ל כר"פ דמחלק בין דעת אחרת מקנה אותן לאין דעת אחרת מקנה אותן אלא דהסוגיות דקידושין ודכ"מ פליגי במהלוקת הרמב"ם והראב"ד אם שכירות ליומא ממכר הוא בכ"ם או רק לענין אונאה וסוגי' דכ"מ ס"ל כשיטת הראב"ד דהצד המושכר קניא להשוכר הי"לכך אמרינן התם דהוא קונה מטעם חצר והסוגי' דקידושין ס"ל כהרמב"ם דההצד המושכר להמשכיר הוא הי"לכך בעינן לומר דמעשה דר"ג בתורת אגב הוא. אולם מהרמב"ם פ"ג סח' מכירה הי' מוכח להיפך וז"ל: וכן השוכר המקום שאותן המטלטלין הנמכרין מונחין בו קנה ואין אחד מהן יכול לחזור בו עכ"ל ובכפ"ם הי' כתב וז"ל: אבל הקטנה שנחרכתה הצירה מידה תקנה המטלטלים מאחרים אם קנה מידה או בשכירות מקום עכ"ל. הרי מכו"ל מוכח דהצד המושכר השוכר קונה וראיתי למהר"ט ח"ב ח"מ סי' פ"ג שהקשה על הרמב"ם רובל של הקה"ב מדברי הרמב"ם פ"ז מה' בכירה הי' וז"ל: המטבע אין לו דרך שיוכה בו מי שאינו כרשותו אלא עני"ק כגון שקנה הקרקע ועל גבו המעות או שישכור את מקום המעות עכ"ל ויצא לחלק בין היכא שיקנה השוכר כליו בתוכו מהני דשכירות לכך היא שמכנים כליו לחוכו אבל לא שיקנה כלים מאחרים ע"ש (עיין בש"ך ח"מ סי' ש"ג) ולענ"ג לחלק בין היכא שהתכלית של השכירות היתה למטרת שימוש דברים שונים לא ביחוד לקנין היכא דעיקר השכירות נעשה רק למטרת הקנין כי אם הי' חלות הקנין בהחצר רק לתכלית עשיות קנין או נעשה השפירות כמכר ומהני לקנין כמו שמכר לו מכירה גמורה ודמי למ"ש הרא"ש פ"ק דקידושין סי' כ' וז"ל: נ"ל אם אמר לו השאלני מטעת כרי לקדש בו את האשה דהויא מקודשת דכיון שהשאלני לו אדעתא לקדש בו את האשה אגן סתרי דגמר כלבו ליתנו לו באותו לשון שיעיל לענין קידושין שחאה האשה מקודשת ע"ש ועיין מ"ש בזה בספרי

מקורות מקור שנים ועשרים הברכה קלה

הוראות שעה פכ"ח ועיין ברשבים לכ"ב (קלא): ד"ה ואם לאו לא יצא ע"ש ולפ"ז אפי' אם נימא שכירות ליומא לאו מסכר הוא מורה כאן דמסכר רמיין כיון דהשכיר מפורש כרי שיקנה בקנין חצר וקנין חצר אינו מועיל אלא אם יקנה לו בחצר קנין גמור חילכך ככה"ג חצר המושכר קונה להשוכר לכ"ע ולפ"ז מוכח שפיר מסוגיא דקירושין דלא מ"ל כר"פ רמח"ק בין דעת אחרת מקנה לאין דעת אחרת מקנה דאלי"כ למה מוכיח הסוגיא דשם ממעשה דרי"ג דריני אנב ליומא דלא משום אנב הוא אלא משום חצר ואע"ג דחצר המושכר אינו קונה להשוכר היכי דהשכיר את החצר ביחוד לקנין לכ"ע קונין ולפ"ז איכא לתרץ מה דאיכא דרקוק על המהרי"ט שכתב לחדש דקנין אנב אינו קונה אלא אם מקנה הקרקע בקנין גמור בקנין הגוף ולא בקנין שכירות והוכיח טהא דעירונו בפ"ק דקירושין דא"ל: דאין לו תקנה עד שמקנה א"ק והלך וקנה סלע כו' וכי לא ה' להם מקום בשכירות כשאלה ע"ש, וקשה הא מעשה דרי"ג ע"י שכירות ה' וא"כ כסיפא דחור ר"י והשכיר דראבי"ע הרי מה שה' לריי בשכירות הקנה לראבי"ע ואעפ"כ מוכיח הגמרא ממעשה דרי"ג דקנין קנין אנב אבל לפי הני"ל אחי שפיר דאיכא למוטר דכיון דמשכיר לשם קנין אמרינן אנו סהדי דהקנה קנין גמור לקנין הגוף כדי לקנות קנין אנ"ק וכוה נכין ניכ כוונת רש"י בקירושין (כו). ד"ה מושכר וז"ל: הוינו מכר כו' ע"ש. ומה מעיק ל' דרש"י לבאר המוכן של מושכר דהיינו מכר ומאי חסר ל' אם ה' טכאד כהמוכן הפשוט אבל לפי הני"ל אחי שפיר דקנין אנב א"א להיות בשכירות פשוט כמי"ש המהרי"ט וכוה נמי איכא לתבין כוונת היראים ס"י רס"ד וז"ל: ומעשה דרי"ג ור"י כו' ומקומו מושכר פ"י מכרם והקנים למי שהם ע"ש. וכוה איכא נמי לתרץ קושי' התוס' בי"ט (י"א) ד"ה וכי שמקשים מובל של בעה"כ ע"ש ולהפוסקים שפסקו כר"פ דאיכא חילוק בין דעת אחרת מקנה למציאה וברעת אחרת מקנה אותו קונה אפי' אינו משחמרת ואפי' אינו עומד בצדו עיין בח"ס ס"י ר' סע"ף ובס"י רמ"ג סע"ף כו' ולדירוחו בעינן למוטר המעם דמעשה דרי"ג וזקנים משום קנין חצר הוא ובענין קנין אנב שדה כמכר ומטלמלין בכתנה לכ"ע קונין עיין בח"ס ס"י ר"ב ולמ"ד דמעשה דרי"ג ממעם חצר הוא מניין כשרה כמכר ומטלמלין בכתנה ממעם קנין אנב הא בקירושין (שם) איבעיא להו וטיפשמה ממעשה דרי"ג ע"ש אי"כ מוכח דס"ל דמעשה דרי"ג קנין אנב ה' והו"ל תרתי דסתרי לכן נראה דאיכא למוטר דמעשה דרי"ג ה' בשני אופנים (א) קנין חצר (ב) קנין אנב דאפי' אם נימא דרי"ג הקנה לריי את המעשר ע"י קנין חצר ר"י שהקנה לראבי"ע התרומת מעשר לא הקנה אלא בקנין אנב דאי"א ע"י קנין חצר דהא אפי' למאן דפסק כר"פ דאפי' בחצר שאינו משתמר ואינו עומד בצדו ברעת אחרת מקנה קונה הא כתב הרמ"א דעכ"פ בעינן שיהי' משומר לדעת המוכר או הנותן ע"ש, אי"כ כשלמא המעשר שחקנה ר"ג לריי ה"י משומר לדעת הנותן דהיינו לדעת בני בית ר"ב אבל מה שנתן ר"י לראבי"ע החלק הרוכזת מעשר א"א שיקנה בחזרת חצר דהא לא ה' משומר אפי' לדעת ר"י אלא וראי דחלק שנתן ר"י לראבי"ע הקנה לו אנב קרקע ומה וכו' הוכיח דרקוק במכר ומטלמלין בכתנה קנה ומזח מיפושטא כל האיבעיות דאיבעיא להו התם ובאמת ה' צריך הסוגיא להביא התם למוטר דמעשה דרי"ג דהיינו טהא דיתא התם אמר ר"י עשור שאני עתיד למוטר נתון לראבי"ע ע"ש. ומה שהביאה הגמרא מרישא דמעשה דרי"ג טהא שאמר ר"ג עשור שאני עתיד למוטר נתון ליהושע היינו למ"ד דהכל ה' בקנין אנ"ק וכתירובא קמא דכ"ס. והש"ך ח"ס ס"י ר"ג ס"ק א' מכי"א בשם העשור דבשכירות לחודיה לא קנה בלא אנב ראי ס"ד דבשכירות לחודיה קני וכחצרו משוינן ל' כי קמבעיא לן שדה כמכר ומטלמלין בכתנה מהן ואמר ת"ש עישור שאני עתיד

קלו מקורות מקור שנים ועשרים הברכה

עתיד למוד נתון לד"י ומקומו מושכר לו תיפוק ל"י דקנה משום שבירות אלא ש"מ דלא קנה אלא באגב עכ"ל ומשמע דמ"ל דחצר בשבירות לא קנה אפי' שכר ביהוד כ"ו לקנות לא קנה ומשמע דהא דב"ב (פ"ד) ואם ה"י פקח שובר את מקומו מיורי ג"כ באגב וזה היפך מרב"י מהר"ט הנ"ל ועיין בגיטין (ע"ז) ונראה דהא דפליגי הרמב"ם והראב"ד אם חצר המושכר קונה או השוכר למעמייהו אז"ל דפליגי בענין תומיע בזמן הזה דרבנן או דאורייתא ואם נ"מא דתרומה בזמן הזה דאורייתא אי"א לומר דר"ג הקנה לד"י בקנין אג"כ דאינו אלא דרבנן וקנין דרבנן דאורייתא לא מהני ואפי' להפוסקים דמהני היינו משום הפקר ב"ד הפקר ולא הוי נתינה משום דהכחן לא מקבל מירו דבע"הב ולא הוי ביעור מש"ה לא מהני הילכך בעינן ע"כ לומר דהקנין מטעם חצר הוא ואע"ג דבגט קי"ל דאשה מתגרשת אפי' ברי"א אעפ"י דקנין ד"א אינו אלא דרבנן ובגט נתינה כתיב בה התם ש"מ דמתנת הפקר ב"ד הפקר נקנה הרי"א לזכותה ונעשה הדי"א של האשה מה"ת וקונה את הגט מה"ת ובגיטין ריש פ"ק הזורק בההוא שכ"מ דכתב לה ג"מא דביתיה בה"י פניא דמעלי שכתא פליגי התם הרמב"ן והרשב"א ורש"י אם בגט מהני קנין אגב ואפי' לרש"י דמהני קנין אגב בגט היינו משום דהתם איכא למימר כ"ל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקינתו רבנן לקידושין מיניה (עיין בקצה"ח סי' ד"ב סק"ה) ומטעם זה סבד ר' אבא דמעשה דר"ג מטעם קנין חצר הוא והילכך מקשה: וכי ד"י ור"ע בצד שדהו של ד"ג היו עומדין אמר עולא דמי האי מרבנן כדלא נמרו אינשי שמעתא פ"י באמת איכא למימר דמטעם אגב הקנה להם ומה שהוקשה ל"י דקנין דרבנן לא מהני אדאורייתא נראה כמו דלא נמיר שמעתא כד"ן תרומה כוה"ז דאינו אלא דרבנן ממילא אפשר לאוקמי דמטעם אגב הוא א"כ לדעת הרמב"ם תרומה כוה"ז דרבנן איכא למימר דחצר המושכר לא קני להשוכר ומעשה דר"ג מטעם אגב הוא ואעפ"י דקנין אגב אינו אלא דרבנן דרבנן דרבנן מהני והראב"ד למעטיה דתרומה כוה"ז דאורייתא בעינן ע"כ לומר דמעשה דר"ג מטעם קנין חצר הוא דבאגב אי"א דקנין דרבנן דאורייתא לא מהני וממילא מוכח דחצר המושכר קני להשוכר הילכך שפיר פסק לעינן זיב"ל של בעה"ל"ב דוקא בחצר דלא ה"י מושכר דאם ה"י מושכר השוכר ה"י קונה והזב"ל של השוכר ה"י שייך דשכירות ליומא מסכר הוא בכל מקום ואפי' לדעת הראב"ד הדין צדק דשרה במכר ומטלטלין במתנה קונה כחורת אגב משום דכיול להוכיח מזה שהקנה ר"י לראב"ע כמיש לעיל ולפי מה שהקשה העיטור על ר"י או"ך השכיר מקומו של ר"ג לראב"ע הא אין השוכר רשאי בהשכיר וכן מקשה הכפתור ופר"ח פ"מ"ב והיר"ן דמדעת ר"ג עשה כן ע"ש, א"כ למה הצריך ר"י להקנות את התרומה מעשר לראב"ע בקנין אגב הא ה"י יכול לזכות לראב"ע בלי קנין אגב דהיינו שיאמר ר"ג יזכה לי שרי לראב"ע כאשר יחזור ר"י לר"ג את המקום דככה"ג יזכה ראב"ע מטעם חצר אפי' בדיוכר לכל דכתיב הרמ"א בח"מ סי' ר' סעיף ב' ע"ש, ועיין בסמ"ע ס"ק ד' ומהא דאיבעא להו אם אגב בעי צבורים אין דאי' דאפי' ברעת אחרת מקנה לא מהני קנין חצר דאינו משתמר ואינו עומד בצדו דאם איתא דמהני ל"ל משום קנין חצר דאי"ל דמיורי באופן ראינו משתמר גם לדעת הנותן או המוכר ואפי' להשי"ן סי' ד' ס"ק ב' שהוכיח דלר"פ אפי' אינו משתמר כלל לא מדעת הנותן ולא מדעת המקבל כיון שיש דעת אחרת מקנה קונה איכא למימר דנימ עפ"י מ"ש השי"ן בס"י קצ"ח ס"ק ק' דאין חצר שכודה קונה אלא כשהשכיר לו החצר מתחלה ואח"כ הקנה לו המטלטלין אב"ל שניהם כאחד לא ע"ש. אי"כ משכחת צבורים ולא יקנה מטעם חצר ומטעם אגב קונה ב"א ועיין בסמ"ע סי' ד"ב ס"ק ד' ובשי"ן ע"ש, ורבינו שכתב כאן:

מקורות מקור שנים ועשרים הברכה קלו

ומזכה להן לבעליהם ענין משמע דוקא אג"ק ולא בקנין חצר אע"ג דהיכא דמשכיר לשם קנין ס"ל לרבינו דקונה מטעם חצר כמה שהכאנו בשם הרמב"ם לעיל הכא לא קנה משום דרבינו פסק דלא כר"פ עיין בפ"ד מה זכיה ומתנה ה"ט אי"כ כיון דה"י חצר שאינו משתמרת לדעת הקונה אינו קונה וא"א רק ע"י אגב והא דאמרינן במג"ו רכ"ט (יא) אמר רבא שפיר עביד דלא קבלה וכי לא ה"י להם סודר לקנות ממנו בחליפין אלא טובת הנאה אינו ממון לקנות ממנו בחליפין הי"נ טובת הנאה אינו ממון לקנות על גבי קרקע ולא היא מתנות כהונה נתינה כתיב בהו חליפין דרך מקח וממכר הוא מטלטלין אגב קרקע נתינה אלימתא היא ורבינו דכתב כאן דמזכה אג"ק לא ס"ל כרבא ולא משום דפליג ארבא וס"ל דטובת הנאה הויא ממון דהא רבינו פסק כמ"ד דטובת הנאה אינו ממון כמבואר בדבריו בפ"ה מה' אישות ובפ"ב מה' גניבה הלכה ה' ע"ש. אלא כיון דסחמא דתלמודא קאטר ולא היא דאע"ג דטובת הנאה אינו ממון מ"מ כיון דיש כח לבעלים ליתנם למי שירצו שפיר מצי להקנותם באגב ומאי דלא נקנו בחליפין היינו טעמא משום דנתינה כתיבה בהו וחליפין דרך מקח וממכר הוא ומטלטליים אג"ק נתינה אלימתא היא הילכך פסק רבינו דאע"פ דטובת הנאה אינו ממון אג"ק מהני ויש להעיר ע"ז מהא דאיתא בש"פ ח"ט ס' רע"ו כתב הרמ"א ז"ל כהנה וז"ל אין הורשין יורשין דברים שאין בהם ממש או טובת הנאה בעלמא שאינו ממון עכ"ל. ואם טובת הנאה אינו מוריש כ"ש שלא מהני קנין להקנות כיון שלדברים שאין בהם ממש יחשב והר"ם כתב; וכתב מוהר"ם דכמו שאינו יכול להוריש כך אינו יכול ליתנם ע"ש, אך הש"ך ס"ק ד' מביא את דברי הר"ם וכתב עליו דהיינו אם הוא תחת יד אחרים א"י להוציאה מידם וליתנו לאחרים אבל אם הוא תחת ידו יכול ליתנו לאחרים לחלקן למי שירצו ע"ש. ולפי מה דק"ל דישאר שקודש בתרומה אינה מקודשת משום דטובת הנאה אינה ממון כמו דס"קא שמעתא הכין בקידושין (נח) משמע דטובת הנאה כדבר שאין בו ממש ואינו יכול להקנות טובת הנאה זו לאשה כדי דתקדש אי"כ תקשה איך אמרינן דיכול לזכות התומע לבעליהן בקנין אגב או בקנין חליפין אי לאו משום דנתינה כתיבה בהו הא אין בו ממש וכן כתב המרדכי בפ"ק דכ"ט כיון דלית להו לבעלים במעשר עני של כספים אלא טובת הנאה בעלמא לא קא חשיב כדעת אחרת מקנה אלא כמו מציאה הוי דק"ל דטובת הנאה אינו ממון ואע"ג דפ"ק דכ"ט מפליג ואמר דעת אחרת מקנה שאני גבי ר"ג וזקנים אפי' במתנות כהונה ולויה שאין לו בהם אלא טובת הנאה שאני ההם דה"י מקנה להם חצרו כמו כן אבל היכא דלא מקנה להם משלו אלא מתנות כהונה ולויה ליכא לפלוגי בין מציאה לדעת אחרת מקנה כיון דטובת הנאה אינו ממון עכ"ל. אי"כ איך מצטייר ענין קנין למתנות כהונה להקנות לוולתו ובקצ"ה ס' רע"ה סק"א מביא קושי' על הרי"ף בפ"ק דמציעא דכתב דבענין עומד בצירו ואפי' ברעת אחרת מקנה אי"כ האי עובדא דר"ג וזקנים משום תורת אגב הוא וכיון דאנן קי"ל מ"ה אינה ממון והאי הבעלים לא מצי להקנותו ובתורת חצר לא הוי כיון דלא הוי עומדו בצד שדהו ואפי' למ"ד טובת הנאה ממון אינו אלא כערך טובת הנאה הוא דאית להו לבעלים חלק כמ"ש תוס' ב"ב (ז); כהא דאמרו שם תקפו כהן אין מוציאין אותו מידו והקשה אמאי אין מוציאין יאמרו הבעלים ליתן לכהן אחר ותירצו דאינו יכול לחובקו רק לטובת הנאה שיש לו למ"ד מ"ה ממון עכ"ל וא"כ אכתי תקשה נתי דמ"ה ממון אכתי היכי מצי זכי בתורת חצר וברעת אחרת מקנה לר"פ נתי דזכה כערך טובת הנאה ע"י דעת אחרת מקנה אבל גוף המתנות היכי מצי זכי כיון דאין להם לבעלים כלום בגוף המתנות וליכא דעת אחרת בגוף התבואה ע"ש, והנתיבות משיג שם

קלח מקורות מקור שנים ועשרים הברכה

על הקציה שכתב הפקד נקנה ג"כ כאג"ק ולא בעיני דעת אחרת מקנה כאג"ק מהא דריג וזקנים שלא הקנו כאג"ק מחמת דמיה אינו מסון אפי' אי מיה אינו מסון מ"מ דה"ל להם להפקיד המ"ה דמוע"ל הפקד במ"ה כמיש בספדי מקור חיים ה' פסח ס' תל"א ע"ש דבריו תמוהים מאד הא הוא בעצמו מוכיח שם דבשעת הכעור מיירי דאו החיוב לקיים הכעור כנתינה שהוא נותן לבעליהם כמו שכתב רבינו כיצד הכיעור תרומה ותרומת מעשר נותנה לכהן מעש"ד נותנו לזוי כו' ואם ה"ל מפקיר ה"ל חסרון כקיום מצות הביעור שהוא הנתינה כדכתיב בפרשת הידיו וגם נתתיו לזוי כדכתב רבינו לקמן: נתתיו לזוי זה מעשר ראשון וגם נתתיו מכלל שקדמתו מתנה אחרת והיא תרומה גדולה ותרומת מעשר וא"כ יאסד וגם נתתיו ואיננו נותן כלום ועוד דלא יהי' כמצווה התורה צוותה לתת לכהן או לזוי והוא יפקיר לכל העולם דהא הפקר לכל בעיניו ובעצם ענין אם יש לבעלים כגוף המתנות מחלוקת התוס' והריטב"א דתוס' ב"ב (שם) ס"ז דאפי' למ"ד טובת הנאה מסון אין לבעלים כגוף המתנות והריטב"א מוכר דלמ"ד טובת הנאה מסון יש לבעלים כגוף המתנות שכתב בס"פ הא"ש מקדש לענין גונב תרומה למ"ד מ"ה מסון הו"ל כל התרומה שלו וצריך הגנב לשלם כפל כפי ערך כל התרומה עכ"ל וכן משמע לדעת רבינו בהלכות גניבה פ"ב ה"ה כדעת הריטב"א וז"ל: גנב תרומה מבעלים הישראלים שהפרשוה אינו משלם תשלומי כפל שאין להם אלא טובת הנאה וטובת הנאה אינו מסון עכ"ל משמע דלמ"ד טובת הנאה מסון משלם תשלומי כפל, והרי זה כמו דברי הריטב"א וצדיכין להכין לפיזו הא דאיתא ב"ק (ע"ו) דגונב הקדש מבית בעלים פטור דלא קרינן ב"י מבית האיש דכל הגודם למסון לאו כמסון דמי ור"ש ס"ז קדשים שהי"ב באחריותן חייב דכל הגודם למסון כמסון דמי ושאינו חייב באחריותן פטור ע"ש ואיתא בערכין (כ"ה) (כ"ט): מחרים אדם את קדשיו בין קדשי בין קדשי קלים אם נדר ניתן דמיהן ואם נרבה נותן טובתן ולכו"ל יש להם טובת הנאה ע"ש אי"כ להריטב"א והרמב"ם דמ"ל הלמ"ד מ"ה מסון יש לבעלים כגוף המתנות למה פטרו דבגן לגונב הקדש מבית בעלים הא יש לבעלים כגוף המתנות לחייבו להגנוב כפל וד"ה לבעלים ואפי' לדי"ש תקשה למה פטר בקדשים שאינו חייב באחריות הא יש להבעלים טובת הנאה ודוחק לומר דרבנן וד"ש ס"ל דמ"ה אינו מסון דתיקשי מינייהו למ"ד טובת הנאה מסון וכד הוינא מ"יא אמרתי לתרץ את זה דבסתנות כבתומיע שתי מצוות ח"ין על בעל התבואה להרמב"ן מצוה הפרשה ומצות נתינה ותיכף לאחר הפרשה מצות נתינה, וכיון שנתורה חייבה לו לקיים מצות נתינה הרי התורה חושבת לו שיש לו בעלות על התבואה שנפרשו מכל התבואה ונקראת שם תומיע עליהם וזהו סברת המ"ד דטובת הנאה מסון כיון שיש לו עוד בעלות ע"ד שנקרא הוא הנותן ואין נותן אלא אם יש לו דבר קנין כספו ורכושו ואפי' להרמב"ם דמוכר דהפרשה והנתינה מצוה אחת היא כזה הוא מודה דעיקר המצוה הוא הנתינה כמו שכתב הסג"ל סתרים על ספר המצות ומ"ד דמ"ה אינו מסון ס"ל דמנתינה אין דאי' דיש לבעל התבואה קנין וזכות בתומיע דאיכא למימד דעיקר חיוב דנתינה על המסירה שמחויב בעל התבואה למסור ליד הכהן או הלוי את התומיע כמו שכתבנו לעיל בענין הנתינה דתיג דחטה אחת פוטרת את הכרי ואין ענין זכות וקנין על החטה אחת והנתינה אינו אלא המסירה ליד כהן ה"ה הנתינה על שאר המתנות כיון דסוף סוף הוא מחויב לתת לכהן או לזוי או לעני ולא יכול הישראל להשתמש בהם כשום אופן הילכך מעקרא אין להישראל בה שום דין מסון וכ"ז לא שייך אלא בתומיע דחולין ניהו כראמרינן בזבחים (ג.) לאפוקי בקדשים אפי' דיש לו מ"ה ואפי' למ"ד מ"ה מסון מודה דאין לו כגוף הקדש

מקורות מקור שנים ועשרים הברכה קלט

כלום רחא קי"ל אמירה להקדש כמסירה להריוט רמי אפי' טרם הנתנה והמסירה כבר
צא מרשותו וזכותו משעת הקדש הילכך העיקר תליא ברבר הגורם למסון אי כמסון או
לאו כמסון כללא רמילתא היכא דאיכא חובת נתינה ויש לו טובת הנאה עד הנתינה
הגוף שלו והיכא דליכא חובת נתינה דכל היכא דאימי' כי גזא דרחמנה איתי' אפי' ריש
לו זכות טובת הנאה זה הענין היצוני ונחשב כאילו כבר יצא מרשותו ואין עליו אלא גדר
של ענין גורם למסון כמיש הרמכים פ"ו מה' ערכין הי"א: מהרים אדם בין קדשי קדשים
בין קדשים קלים ואם היו קדשים שהייב באחריותן נותן דמיהם עכ"ל. וכיון שמדגיש ענין
קדשים שהייב באחריות נותן דמיהם הרי הוא מהטעם משום דהוי גורם למסון כמסון ואפי' עי'ג
רק"ל דבר הגורם למסון לאו כמסון לענין דין הקדש יש חסרון בהמסירה שלא נחשב
המסירה כמסירה גמורה ובוה ננין על השיא שכתב כמי ע"ז ולא מהני ביטול להמץ של
נכרי שקיבל עליו הישראל אחריות ע"ש, ותקשה עליו מברכי הרמכים הני"ל דלכרי רשי'
איך יוכל לתול חרם על קדשים שהייב באחריותן הא קי"ל דבר הגורם למסון לאו כמסון
דמי והוי"ל דבר שאינו שלו וכדבר שאינו שלו אינו ח"ל לא הפקר ולא הקדש ולא חרם
אבל לפי הני"ל אתי שפיר דבקדשים שהייב באחריותן אפי' גורם למסון לאו כמסון
דמי ההקדש קודם המסירה כיון שהייב באחריותן עוד לא יצא מרשותו לגמרי וכשלו
תחשב והילכך בתומיע אפי' לסי' טובת הנאה אינו מסון לאו שאינו שלו אלא שאינו
מסון והיינו כיון שסוף סוף מהויב לתת לכהן או לדוי ולמחר או מחרתים יתן לכהן או
לדוי כדאי דאי' אחרת דלעצמו אי' שישאר לכן גם קודם הנתינה כשבי"ל אחרים כגון
לקדש בו אשה לא נחשבת למסון או אם נגב הגנב לא נחשב שנגב מסון הילכך אינו הייב
לשלם כפל והקדושים אוני קדושים אבל עכ פ כ"ז שלא נתן לכהן או לדוי לא יצא מרשותו
ושלו הוא והילכך מצי' לזכות לכהן לדוי כקנין אג"ק או בקא"ס אי לא הטעם נתינה כתיבה
היינו משום דנהי דבשבי"ל אחרים לא נחשוב תומיע למסון כשבי"ל כהן או דוי נחשב למסון
גמור שהוא לא צריך לתת לשום איש אחר ולזכות מסון יתשב לו ומיש התום בסוכה (ל"ה).
ר"ה אתיא טעמא דאין יוכל לציאת כאתרוג של טבל דהוי כמו אתרוג רשותפין שיש לכהן
ולדוי בו חלק ורמי' לאחין שקנו אתרוג בתפוסת הכית ע"ש. הרי משמע דגם קודם הנתינה
של הכהן או של הלוי הוא ואפי' קודם הפרשה והיינו משום דבתנות שלא הורמו כמו
שהורמו דמיון ואולי לעמקויהו ס"ל כ"ס (שם) דאפי' למיד טובת הנאה מסון של טבל
או הלוי הוא ולפ"י אתרוג של טבל מכהן דאין צריך ליתן התרומה ומעשר לאחר יוצא
אפי' של טבל ולהרמכים והרמב"ם אינו יוצא אפי' כהן כמב"ל שלו ויצא אפי' דלדירוהו אפי'
ישראל למה אינו יוצא הא ליכא פסול משום אתרוג השותפים דהא ס"ל דקודם הנתינה
הגוף של התומיע של ישראל הוא הא דפסול אתרוג של טבל (ע"ין ברמב"ם הלכות לולב
פ"ה ה"ב) היינו טעמא לפי שאין בה היתר אכילה כמו אתרוג של ערלה דפסול משום
שארין בה היתר אכילה כמו שהוכחנו בספרינו בכורי ציון כענף ה' פ"ז דכגמ' סוכה
(שם) אמרינן על הא דערלה פסול: פליגי בה ר"ה ביא ודיא חד אמר לפי שאין בה
היתר אכילה וחד אמר לפי שאין בה דין מסון והרמכים סוכר כמ"ד לפי שאין בה היתר
אכילה ע"ש. איכ ה"ה הא דטבל פסול משום שאין בה היתר אכילה ומאן דלא בעי היתר
אכילה אתרוג של טבל כשר כמיש רשי' בסוכה (שם) ר"ה ומאן דבעי דין מסון לא בעי
היתר אכילה ווי"ל: ומכשיר אתרוג של טבל שאמור באכילה ומותר בהנאה עכ"ל. והתום'
ס"ל דמטעם שאין בה היתר אכילה אין לפסול אתרוג של טבל משום דאפשר לתקן ולהתיר
באכילה כהפרשה הילכך סוכרחים בטעם פסול אתרוג של טבל משום דהוי"ל אתרוג

קמ מקורות מקור שנים ועשרים הברכה

השחופות, וכאשר הגרתי שיעור לפני תלמידי הישיבה (כזמן שנרתי בונה שלום החוקתי ישיבה שם שנתיים וחצי שנה) בסוגיא דתקפה כהן ובארנו הא דפליגי בספיק דקידושין אם טובת הנאה ממון או אינו ממון פליגי במחלוקת דר"י כ"ר הניא ור' אחא כר"י בירושלמי דבמאי פ"ו ה"ג דר"י כר"ח אמר ארם נותן מעשרותיו בטובת הנאה ר"א אמר אין ארם נותן מעשרותיו בטובת הנאה מאי טעמא דר"י כר"ח ואיש את קדשיו לו יהיו מה עבר לו ר"א יתנם לכל מה שירצה ע"ש. מ"ד טובת הנאה ממון ס"ל כר"י כר"ח ראדם נותן מעשרותיו בטובת הנאה ויכול לדרוש מהכהן טובת הנאה בעד המתנות כמו שיש לו רשות לדרוש דמים בעד כל חפציו הקנויים לו כשמוכר לוולתו דהא וליף מאיש את קדשיו לו יהיה. רש"י טמ"ש הוא הילכך ס"ל טובת הנאה ממון גמור הוא לכל דבר לקדש בה אשה ולשלם תשלומי כפל ומ"ד שטובת הנאה אינו ממון ס"ל כר"א דאין ארם נותן מעשרותיו בטובת הנאה אי"כ כיון דאין לו רשות לדרוש מהכהן כלום אין לו רשות הנאה ממון מכל קדשיו ואין לו אלא טובת הנאה של רוחניות שיכול לבחור לתת למי שימצא חן בעיניו הילכך לא הוי ממון ולא נחשב לממון לענין שום דבר שמתחתם לערכי ממון ואעפ"י דיש מציאות להשחמש בהם כדי להשיג כסף דהיינו לקבל סלע אחד כרו שיתן המתנות לבן כהן באופן אי ישר הוא וכגון זה אינו אלא גורם לממון ולא ממון הוא ורבינו פוסק דטובת הנאה אינו ממון משום דהוא פסק בה' תרומות פ"ב כר"א דאין ארם נותן מעשרותיו בטובת הנאה ע"ש ולפ"י הילכך בין היכא דבעינן שיהיה המתנות חשובים לממון או להיות חשובים רק דשלו הוא דהיינו להכניסו לר"י להתעשר מספיק רק שתחשב דשלו הוא אמרינן דשלו וכן לכל כיוצא בו משא"כ היכא דבעינן שיהיה דבר ערכי כספי דהיינו לקדושי אשה וכדומה אמרינן דלאו ממון ועוד יש להאריך בענין זה הרכה וביחוד בדברי הש"ך ח"ט סי' ר"ג ס"ק א' ובמפרשיו ולע"ע נפסקי ועוד חזון למועד בעו"ה. ובכל אופן מ"ש הגמ"י פ"ה מה' מכירה בשם בע"הע"שור: וטובת הנאה מסתברה דלא מיקני לא בתורת חליפין ולא באגב ע"ש רבינו כאן; כתב לה"פ דלפי מ"ש התוס' בחולין (ק"ל"א): ד"ה מעשר וז"ל: דשני דיני מעשר הם אחר המתחלק חוץ הכית ואחד מתחלק בתוך הגרנות כדמשמע בפ"ב דנדרים (פר'): וזאתו המתחלק חוץ הגרנות אין לבעלים בו טובת הנאה ע"ש. ובשעת הביעור שהוא זמן ערב יו"ט האהרון של פסח ואז אין גשם ומכניסים לגורן ושם מחלקין וכיון דמתחלקין בגורן אין להבעלים טובת הנאה אי"כ איך הועיל נתינת המעשר עני' לעקיבא בן יוסף ע"י שמקומו מושכר לו בתור קאניק כיון דאפי' טובת הנאה אין לו הא רבא אמר דאפי' היכא דיש לו טובת הנאה כיון דאינו ממון אינו יכול להקנות בקנין אגב אי"כ אעפ"י דהגמרא מסיק דטובת הנאה יכול להקנות בקנין אגב אבל בדל"כא אפי' טובת הנאה איך יכול להקנות בקנין אגב ואם נימא דר"י ווקנים כוונ' כספיה מקורם הפסח וקורם יציאתם ה' המעשר עני' עור כביתו משום דערך פסח יורד גשם ובי"ב בלערו לא היו מוציאים לגורן ועוד הא לפני יציאתם לא הופרשו עדיין כלל הילכך ודאי לא הוציאו לגורן וכשמפרישין כספיה יש לו טובת הנאה לבעלים והא דאיתא בירושלמי בפ"ג דמעשרות ה"א: רבי חנינא בשם רבי מנחם שמע לה מן הכא עישור אחר שאני עתיד למור נתון לעקיבא בן יוסף שיוכה בו לעניים הלא אמרה מן הכית עכ"ל היינו משום דאם המצוה לכתחלה להפריש המעשרות כשרה לא ה' ר"ג מעכב מלתקן כתחילה אך צריכין להכין מאי ראי' מ"ה שנתון לעקיבא בן יוסף דהוא מעשר עני' הא מעשר עני' מתחלק בגורן כמו שהבאנו לע"ה מהמפרי ומתוס' עיין לקמן במקור כ"ה ועוד לפי מ"ש לע"ה במקור מ"ו דאפי' מעשר עני' המתחלק בתוך הגרנות דלית לו טובת הנאה מ"מ מצות

מקורות מקור שנים ועשרים הברכה קמא

מצות נתינת חל על בעה"כ הילכך מצי לזכות בקנין אגב וכן בענין תרומה טמאה נסתפקתי דאפי' למי'ד טובת הנאה ממון הני מילי בתרומה טהורה דיש בה היתר אכילה לכהנים אבל בתרומה טמאה דאין בה היתר אכילה לא ולכ"ע לא הוי ממון וגם לא הוי ממון להקנות בקנין אגב ואיכ' בזה"ל דליכא תרומה טהורה אין יכול להקנות אלא בקנין חצר למאן דפסק כ"ר"ש או בחצר המשחמר לדעת הכהן אבל לפי הני"ל אין חילוק בין טהורה לטמאה דהא עכ"פ מצות נתינת חל על הבעלים אפי' בתרומה טמאה הילכך יכול להקנות להכהן בקנין אגב מפני שהבעלות כיר הבעלים גם בתרומה טמאה, והחוס' בי"מ (שם) כתבו: שלשה דינין הן במציאה הוא החילוק בין חצר המשחמת לאינה משחמת ואם דעת אחרת מקנה אפי' אינה משחמת ואפי' אינו עומד שם וכנגד אפי' משחמת צריך לחיות עומד שם ע"ש, אי"כ במעשה דר"ג הקנה להוקנים בקנין חצר הוא כ"ר"ש וכן דעת הרב ר"י כרבי ראובן ברצלוני עיין בר"ן ובר"טכ"א ע"ל בי"מ (שם) והרמ"א בח"מ סי' ר"י סקיף א' מביא בלשון ויש חולקין ומסיק: וכן נראה להורות ע"ש. ועיין בש"ך סי' א' מיהו בנידן ירדן גם הרמ"א מודה דאין להורות שקונה ע"י קנין חצר שכתב: אכן אם המוכר השכיר לו חצר עצמו והממלטלין שמוכר לו מעורבין עדיין עם שאר ממלטלין של מוכר מקרי חצר שאינו משומר ולא קנה עכ"ל ועיין בש"ך מ"ש ע"ז ע"ש. והכפתור ופרח פרק מ"ב וז"ל: ולא הקנה להם בסודר כלומר בחליפין אלא ממלטלי אגב קרקע כי היכי דלא ליטרחיניהו כלומר להפסיד דעתם שלא יפחדו שיאמר להם היום או מחר פנו המקום ע"ש, משמע דמי' דמצד הרין הי' מועיל במעשה דר"ג ק"ם גיב משום דפסק כמ"ד רמובת הנאה ממון ע"ש. אבל בגמרא דכ"מ (שם) אמרו להיפך דהא הגמרא: (שם) מסיק וז"ל: ולא היא מתנות כהונה נתינת כתיבא כהו חליפין דרך מקח וממכר הוא ממלטלין אג"כ נתינת אלימותא היא ע"ש. ואולי גרסא אחרת לפניו הי' בגמרא וע"ד כשאלת קרקע אם מהני קנין סודר יש בזה מחלוקת החוס' והרא"ש להתוס' בקידושין (שם) וב"מ (שם) לא מהני ולהרא"ש דכ"מ (שם) כתב דמהני ק"ם כשאלה ובשכירות ע"ש. והטור ח"מ סי' קצ"ה הביא השתי דיעות דעת החוס' ודעת הרא"ש. ועיי' בש"ע (שם) ברמ"א מ"ש בלשון וי"א דלא מהני ע"ש, והשיטה מקובצת דכ"מ (שם) כתב דלענין כיעור אפי' למ"ד דשאלה ושכירות קנה בחליפין לענין כיעור בעינן דוקא שכירת המקום בכסף כדכתב השיטה מקובצת וכו') ולמה הוצרך לכך שאיננו לו בחליפין כמה שנקנה בכסף ובשטר ובחוקה דאמאי לא ומעמא דהכא משום דכיון דהויא שנת הבעור רצה לעשות הוכחה נכר לכל שמוציאו מרשותן כיון ששכר מקומו ונתקבל ממנו שכרו וכן פ"י טורי בשם רבו הרמב"ן עכ"ל ומ"ש רבינו: או דמי שזוכה להן דבעליהן, מוכיח זה מהא דאמר ר"ג ועישור אחר שאנו עתיד למוד נתון לעקיבא כן יוסף כרי שזוכה בו לעניים ומקומו מושכר לו ע"ש.

מקור שלשה ועשרים

כג) שנתנית הממלטלין ע"ג קרקע אינו אלא מתנה שיש בה חיזוק. נראה כוונתו להסביר ולבאר שלא תהי' מוקשה כמה קנין אגב יותר מעולה מקנין חליפין אם בקנין חליפין יש מנועת החליפין דרך מקח וממכר הוא ממלטלין אג"כ יותר גרועה משום דהוי מקח וממכר ממש דהא קי"ל קרקע כמכר וממלטלין כמתנת קונה הרי נעשה קנין הממלטלין ע"י קנין כסף דהא הממלטלין קונה מכח קנין קרקע

קמב מקורות מקור שלשה ועשרים הברכה

הקרקע והקרקע נקנה בכסף ובמתנות נתינה כתיבה כהו הא קנין הכסף מתפשט גם על המתנות וכיון דריג הקנה להקנים המתנות עיי' הא דמקומו מושכר לו ובקנין אגב לא הוי נתינה גמורה ואח"כ ראיתי להשיטה מקובצת ל"ב"ם (שם) דיה מתנות נתינה כתיבה בוי' שחע"ר החקושי' הגי' בקיצור וכתב: יש מקשים וכיון דמקומו מושכר לו ונתקבלו שכר זה מזה הא הוי' דרך מו"ם. ותירץ וי"ל: ולאו קושי' היא דהתם נתי דאיכא מו"ם במקום של פירות אבל פירות עצמן נתינה והוי' הקרקע במכר ופירות במתנה ואלו נתן הפירות בחליפין תחת הפירות עצמן נוטל סודר של חליפין והוי' כמיום שנתן פירות ומקבל סודר בחליפיהם עכ"ל וזהו אשר כתב רבינו הטעם דאג"ק מהני במתנות מפני שנתנת המטלטלין אג"ק אינה אלא מתנה שיש בה חיווק פיי' דלא רמי לקיים דניתן ביחוד לשם קנין המתנות ונראה כמו שנתן תמורת המתנות כמכר וכשאר עניני מו"ם הי"כך א"א לתפוס מקום במחנת כהונה ולויה הקים משא"כ קנין אג"ק אע"ג דנותן כסף בעד הקרקע הכסף לא ניתנים בעד המתנות אלא בעד הקרקע וקנין הכסף לא מתפשט כלל על המתנות אלא מחייק את המתנה שתהי' מתנה אלימתא וחזקה מחמת קנין הקרקע אי"כ קנין הקרקע אינו קנין של המטלטלין אלא חיווק להמתנה. ועל מ"ש רבינו: אבל אינו יכול להקנות להם המעשר בחליפין מפני שנראה כמכירה. כתב עיי' הכ"ס: נראה שלמד כן מעובדא דרבין גמליאל וקנים ששנינו שם ונתקבלו זה מזה שכר ולמה הוצרכו לכך יותר בקל' הוי' להקנותם בקנין סודר אלא מפני שנראה כמכירה עכ"ל דבריו תמוהים מאד ל"ל להוכיח מסברא דנפשיה הא בגמרי' דביים מפורש יוצא מהגמרי' (שם): מתנות כהונה נתינה כתיבה כהו חליפין דרך טקח ומכר הוא מטלטלי אגב מרקרעי נתינה אלימתא היא עכ"ל עיי' בתווי"ם פ"ה. ממע"ש מ"ט, ועוד לעיל הכאתי בשם דכפתור ופרח דס"ל דמועיל מצד הדין קים במתנות כהונה ולויה ומה שרי"ג לא תקנה להם בסודר אלא באגב כי היכי דלא ליטרחינהו משמע דלא גרים בגמרא הטעם דנתינה כתיבה כהו ואם נימא דגם הכ"ס מובד הכי הי"כך ממציא טעם מסברא דנפשיה אותו הטעם דנתינה כתיבה כהו אחתי תקשה דאי"כ לא מוכח מרי"ג מירי דאיכא לסיטר כמעמיה דכפתור ופרח משום כי היכי דלא ליטרחינהו ונימ' לענין דיעבד אם הקנה בקים אם מטעם מתנה כתיבה מן הדין לא מהניא ואפ"י בדיעבד אינו יוצא מדין נתינה ואם נימא הטעם כי היכי דלא ליטרחינהו בדיעבד יוצא ירי נתינה והנה ראיתי להשיטה מקובצת ל"ב"ם (שם) על הא דפריך הגמרי' ובי' לא הוי'. דהם סודר לקנות ממנו בחליפין כתב וי"ל: וא"ת דילמא עבד הכי כי היכי דלא ליטרחינהו כדמפרש בקידושין וי"ל דאם הוי' יכול לעשות בלא קרקע משום דכי היכי דלא ליטרחינהו לחוד לא הוי' מקנה קרקע ע"ש. אי"כ איכא לסיטר דהכ"ס ראה הגורסא שבגמרי' כמו שהי' לפני הכו"ם והמברא לא כמו שכתב הכו"ם משום כי היכי דלא ליטרחינהו דס"ל כמ"י' כש"ה השטה מקובצת דאם הוי' יכול לעשות בלא קרקע משום דכי היכי דלא ליטרחינהו לחוד לא הוי' מקנה קרקע הי"כך מוכח הטעם מפני שנראה כמכירה. ובוה יש יתרון בקנין אגב קנין חליפין דבאגב אינו נראה כמכירה אעפ"י שהוא נותן כסף בעד הקרקע מה שהוא נותן הכסף רק בעד הקרקע הוא נותן ולא בעד המטלטלין דקנין המטלטלין הוא רק כעין קנין משיכה הגבחה חצר וכדומה וכו"פ המשניות הסביר רבינו ערך הקנין דריג להקנים עיי' הא דמקומו מושכר לו לפי שאותו קרקע תחשב כאילו הוא רשות השוכר והמטלטלין שבו כאילו הוא משכן ונתנן ברשותו ע"ש. דברי רבינו אלה מתומים ואינם מבוארים אם הוא מפרש מעשה דריג מטעם קנין חצר דלא כמו שכתב בחכורו הגדול מטעם קנין אגב אלא כמו שנראה דהירושלמי מפרש מטעם חצר וכאן

מקורות מקור שלשה עשרים הברכה קמג

מפרש רבינו מטעם אנכ כמו הבבלי בגמרא רבידושין מפרש משום אנכ איכ למה האריך רבינו לכאר טעם הקנין לפי שאותו קרקע כו' והמטלטלין שבו כאילו הוא משכן ונתנן ברשותו לאיזה צורך בקנין חצר למשכן ולתנן ברשותו הא החצר קונה אפי' נפל מעצמו כלי משיכה ונתינה בחצר מצד חקונה ול"ל כל האדירות דברים ענין הקנין דריג אם הוא רק מתורת חצר ואם נאמר דכוונתו להסביר דקנין דריג מטעם אנכ הוא וכדי שלא תקשה דאידך יקנה המתנות ע"י אנכ קרקע שהקרקע נקנה בכסף הא נתגלגל קנין המתנות ככה הכסף ונתינה כתיבה כמו ע"ז מבאר דלאו מחמת התגלגלות הכסף הוא קונה אלא דקנין אגיק לחוד וקנין הקרקע לחוד דקנין הקרקע בכסף וקנין המטלטלין ע"י אנכ עיקר הקנין הוא משום רכמה שאמר שיקנה המטלטלין אנכ הקרקע קונה מטעם שתחשב כאילו הוא משכן המטלטלין לרשותו הילכך קנין המטלטלין אינו מתיחס לקנין הכסף כלל איברא לא יתכן לומר כן דהא קי"ל דאנכ לא בעינן צבורין אלא נראה דס"ל בפירוש המשניות דקנין דריג הוי מטעם קנין חצר ומה שהאריך יותר סדאי הוא כדי לכאר דבקנין חצר מועיל אפי' בחצר מושכר בשעת קנין נמי מועיל ולאפוקי מדעת הש"ך כמי' קצ"ח ס"ק ז' שכתב דאין חצר שכורה קונה אלא כשהשכיר לו החצר מתחלה ואח"כ הקנה לו המטלטלין אבל שניהם כאחד לא ע"ש וכמו שהכאתיו לעיל כגון זה כתב רבינו להיפך והסביר דאפי' בכה"ג שהשכיר לו החצר וקנין המטלטלין כאחד נמי קונה וע"ז כתב הטעם לפי שאותו הקרקע תחשב כאילו הוא רשות השוכר מתחלה והמטלטלין שבו כאילו הוא משכן ונתנן ברשותו עכשיו ובכה"ג קונה מטעם חצר והנה אעפ"י שמלשון הרמב"ם שכתב הטעם על ק"ם מפני שנראה כמכירה משמע דבעצם דינא מועיל ק"ם כמתנות ואינו אלא איסור לעשות לכתחלה מפני שנראה כמכירה וכן מבואר סדרי רש"י בב"מ (שם) ד"ה נתינה כתיבה בהו וז"ל: לפיכך אמור להקנות בסודר דדרך מקח הוא ע"ש. אולם כיון דעכ"פ יש איסור לעשות כן אפי' איסור דרבנן הא קי"ל דגם באיסור דרבנן אמרינן כל דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא סתני עיין בכתובות (פי"א) ובזבחים (ע"ד) ועיין במס'ע לח"מ סי' ר"ח ס"ק ג' ועיין בש"ך שם ולא רמי לקנין בשבת דקונה משום דאיסור שבת הו"ל איסור שתויג ומטעם דלא למרחינהו אפי' לכתחלה מותר והל' הקנין. הנה צ"ל הא דפריך הגמרא ב"מ (שם) ממעשה דריג וכי רמי ורע"ע בצד שדהו של ר"ג היו עומדין כו' וכי לא הי' לה' סודר לקנות בחליפין כו' טובת הנאה אינו מסוג לקנות ענין ע"ש לוקמא דריג הקנה להוקנים יחד המתנות והקרקע וקנו מטעם דהו"ל קני אתו וחמוד למ"ד דקני כולו ועיין בח"מ סי' ק"ט סעיף ד' לענין מקנה לחברו רבר שלא בא לעולם עם דבר שבא לעולם ע"ש, ובס"י ר"ג סעיף י' לענין החליף מעות ומטלטלין או מעות וקרקע ביהו או דבר המועיל בו קנין עם דבר שאין בו ממש דהוי קנין י"א דכל הקנין קיים ע"ש. איכ במעשה דריג הי' יכול לצרף המקום והמתנות ולהקנות אם בחליפין (למ"ד רמב"ה בשאלה כשכירות) בחליפין אם בכסף בכסף ואולי דהו' כוונת המדרכי לב"מ שהביאנו דבריו שהקשה לדין הא גב' ר"ג וזקנים לא הי' אלא ענין טובת הנאה דאינו מסוג לא חשיב כרעה אחרת ותירץ שאני התם דהוי מקנה להם חצרו כמו כן ע"ש פ"י כיון דהקנה לו שני דברים יחד חצרו והמתנות הקנין קיים לשני הדברים בצירוף ואפי' להמתנות אעפ"י דטובת הנאה אינו מסוג דהו"ל כמו קני אתו וחמוד. אך מצד דאמור לעשות מין הקנאה דנראה כמכירה ובמתנות נתינה כתיבה בהו באופן דיהי' כקני את וחמוד לא יתוקן וגרוע מקנין אנכ דהא החליפין או הכסף תמי' ביחוד גם בעד המתנות בצירוף והא"ש העיר ע"ד נתן המתנות לבעליהם

קמד מקורות מקור שלשה עשרים הברכה

עמי"נ להחזיר אם יוכל להתודות ולאמר נתתי מהא דקידושין (ו) דבכ"מ מהני מתנה עמלי"ה לכד מאשה דהו"ל כהליפין ולפי"ז גם לענין מתנות כהונה ליתמר משום דהו"ל כהליפין ושם אמר משום כהן המסייע כו' ע"ש. נראה דמתנה על מנת להחזיר במתנות לא דמי כהליפין כלל והילכך זקוקה הגמרא לומר איסור נתינה לכהן במתנה על מנת להחזיר משום כהן המסייע ולא משום הליפין בשלמא כקידושי אשה שייך לדמות כהליפין משום דמי כהליפין לענין דכמו דהליפין דקו"ל דכליו של קונה והקונה נותן להמקנה את הסודר תמורת החפץ שמקנה לו וכיוצא בו הכעל נותן להאשה כסף הקידושין תמורת הקנין. שהאשה מקנה את גופה להבעל וכמו שחליפין הדרא סודרא למרא כן הכסף קדושין נותן על מנת שתחזיר הילכך דמי לקנין חליפין בכל המובנים של החליפין לאפוקי מתנה עמ"ל במתנות דלא ניתן לשום מטרה של תמורה רק נתינה לקיים במצוה המצווה עפ"י התורה א"כ המוכן העקרי והכת המדמה היהירי למי"מ אין במקרה של מתנה על מנת להחזיר כמתנות כהונה ולוייה כלל, ובמובן הדמיון מתנה עמ"ל לחליפין לענין קידושי אשה דחוששין משום שמה אתי למימר ראשה נקנית כהליפין ואשה לא נקנית כהליפין משום דהליפין איתניהו בפחות משה פרוטה ואשה בפחות משה פרוטה לא מקניא נפשה הילכך כמתנה עמי"נ להחזיר לא מקני באשה מדרבנן ואפקעינהו רבנן לקידושין מוינה כמו שכתבו התוס' בדי"ה לכר משא"כ במתנות מעמא דהליפין אינו קונה משום דנתינה כתובה בהו וחליפין דרק מוי"מ הוא ומתנה עמי"ל לאו דרך מוי"מ הוא ואין בזה איסור אלא משום דנראה ככהן המסייע בבית הגרנות ולדינא כדיעבד שנתן עמ"ל או שנתן בקים כיון דשניהם אמורים מדרבנן הקנין בטל מטעם כל דאמר רהמנא לא תעבד אי עבד לא מהני. איכרא מגמרי דקידושין (ו), סבואר דבמתנה עמי"נ להחזיר כדיעבד חל הקנין דאמרינן (שם): בתרומה יצא ידי נתינה ואסור לעשות כן ע"ש. משמע דאינו אסור אלא לכתחלה אבל כדיעבד קונה הבהן ויוצא הישראל ידי נתינה אבל בקים גם כדיעבד אינו יוצא משום דהקנין אינו חל מחמת כמר"ר תעבד אי עבד לא מהני וכן משמע מלשון הסמ"ג מצוה קל"ח דק"ם לא מהני אפי' כדיעבד דהא כתב דאינו יכול להקנות בקנין סודר ע"ש ומה שביארנו לעיל כונת הסדרכי שמתרין מה שמקשה לר"פ דמתרין דעת אחרת מקנה שאנו, הא כיו דמוכת הנאה אינו מסון אינו מקנה שום מסון ותירין משום דמסקה החצר ובארנו כוונתו רה"ל כמו את וחומר והקשנו א"כ קנין הכסף שכתבנו מתפשט גם על המתנות ואסור משום נתינה כתיבה בהו ונראה דר"פ לא ס"ל הסביר דאיסור משום נתינה כתיבה בהו כלל, רמאי"ן יצא היידוש הוה אם לא מההוכחה זו דוכי לא הו' להם סודר לקנות ממנו כהליפין דמה יצא דיש חילוק בין קים לר"פ כתיבין זה דר"ג בקנין אגב מידי היינו וקנין אגב הו"ל נתינה אלימתא ולמה מיאן ר"פ כתיבין זה דר"ג בקנין אגב מידי היינו משום דהוכחה זו תליא במחלוקת רבב ולוי ב"מ (מו). רבב אמר בכליו של קונה ולוי אמר בכליו של מקנה ע"ש. בשלמא לרב שייך לומר דק"ם דרך מוי"מ הוא משום דהקונה נותן להמקנה הסודר תמורת החפץ כמו שבמוי"מ נותן תקונה את הכסף תמורת החפץ של המוכר ושכיר שייך לחלק בין קים לקנין אגב אבל לוי דאמר כליו של מקנה גם קים לא נראה כמכר דהא המקנה נותן הסודר והחפץ שניהם יחד להקונה ולא הו' דרך ספק ומכר ובסתנות אינו נראה כמכירה א"כ הדר קושי לדוכתיה וכי לא הו' להם סודר לקנות ממנו כהליפין ובעינין למימר הטעם ולא הקנו בקים משום דמוכת הנאה אינו מסון ולפי"ז בעינין למימר הכא נמי מוכת הנאה אינה מסון לקנות ע"ג קרקע א"כ ע"כ קנין

מקורות מקור שלשה ועשרים הברכה קמה

דר"ג קנין חצר ותהדר הקושי הראשונה: וכו' ר"י ור"ע בצד שרשו של ר"ג ה"ו עומדי. ולפי"ו איכא לטור רוחו רעת ר"פ שבחלק בין דעת אחרת מקנה אותו לאין דעת אחרת מקנה אותו משום דמ"ל כל"ו ול"כא הוכחה מר"י לענין דלא מהני מ"ס בכתנות משום דנתינה כתיבה בהו והילכך מוכרת ר"פ לתרץ דעת אחרת מקנה אותו שאינו ובמובן המרדכי דהקנה ר"ג להוקנים את החצר ואת המתנות. בתורת קני את וחמור. וה"ל כמו שבמקנה ובר שיש בו ממש עם רכב שאין בו ממש. וע"ד אם נתנם בע"כ של המקבלים. כתב האה"ש דנראה ריבול להתורות דנתינה בע"כ הו"י נתינה בשעת הביעור כדרשו בספרי ובתוספתא מכתב מן הבית כיון שהוציאן מן הבית אי"א נזקק לו ע"ש. לפי מ"ש לעיל במקור ט"ו חלק בין מצות נתינה בשאר השנים לדנתינה בשעת הביעור דאז בעינן נתינה גמורה שהכתן יזכה בהן. וז"ה גמורה יהי' ההיפך וכן מצאתי להתנכות בסו"ט רמ"ב ס"ק ה' שכתב על דברי הפ"ח שהוכיח דמותר ליתן לכתן קטן. ה' מלעים של בכור מהא ריבול לשגר מתנות כהונה לחשו"י ותמה עליו הקצת"ה מהא דמכואר במרדכי פ"ק דמציעא דמתנות כהונה כיון דר"ה אינו ממו"ן לא הו"י דעת אחרת מקנה וכתב הנתיבות וז"ל: הא דמשגרי"ן לחשו"י הטעם הוא דהא דכתב רחמנא ונתן לאו משום דיש חיוב על הכעלים רק שרמסנא יזכה להכעלים כמובח הנאה שהם יהי' יכולין ליתן לאיזה כזה שירצו ואם רוצין להפקיר המובח הנאה אין עליהן שום חיוב נתינה לכתן דתערהא יכול לקרש האשה בתרומה דהיינו בטובת הנאת שיש לה בה הרי מוכח שאין עלינו חיוב נתינה לכתן וממילא יכול ליתנה לחשו"י כיון שאי"צ לזכותו להכתן והכתן יכול ליקח אותה בעצמו אי"כ אף חשו"י יכול ליקח אמה: בשנת הביעור צריך לזכות כמכואר בפ"ק דמציעא גבי מעשר גזון ליהושע ומקומו מושכר בכרי שיצא מרשותו לא מהני מה שנותן לחשו"י אם לא שאכלן אותו וזכאכילה יוצא מרשותו עכ"ל אי"כ בשעת הביעור איך אפשר להתורות על נתינה בע"כ אם נתינה בע"כ הו"י נתינה מאי הו"י הא ביעור לא הו"י דהא בע"כ לא נכנס בראשות הכתן דאין זכות בע"כ והנתיבות העיר (שם) דבמתנות לא שייך נתינה בע"כ דהרבה כהנים יש בעולם וכשאהר אינו רוצה נשאר חיובו לשאר כל הכהנים ע"ש וזכ"ה זו שייך אפי' מתנות בשאר השנים אי"כ בנתינה לחשו"י קודם שאכלן ואפי' בנתינה לגדול פקח בע"כ אינו יכול להתורות ומ"ש הנתיבות הא דכתב רחמנא ונתן לאו משום דיש חיוב על הכעלים לא יתכן כלל דער כאן לא פליגי הרמב"ם והרמב"ן אלא אם הפרשה והנתינה היא מצוה היא וכו"א בפ"ע רק חלק מן המצוה היא או דהפרשה מצוה לחוד והנתינה מצוה לחוד עיין בספר המצות להרמב"ם בשרש שנים עשר אבל כ"ע מורים דנתינה היא מצוה חיובית ועוד הא אמרינן בפ"ק דר"ה דאם לא נתן המתנות לכ"א כדנייהו הוא עובר בכל תאחד נתינת הרי הנתינה חיובית גם מצד עשה וגם מצד ל"ת ואין יתכן דהפקר יפסור אותו מן החיובים הללו גם היר אפרים ב"ד ס"י ס"א כתב עליו: ואישתמיטתיה במחכית הא דחולין (ק"י"ד) דלא מהני מה שמפקיר מוכח הנאה שלו וצריך לקיים מצות נתינה ע"ש. גם ראייתו מהא דריבול לקרש אשה בטובת הנאה ג"כ תמוה וכמו שהעיר בזה היר אפרים (שם) אבל לפי מה שחלקתי לעיל במקור ט"ו בין חיוב נתינה דשאר השנים לחיוב דנתינה בשעת הביעור דחיוב דנתינה בשאר השנים החיוב מוטל על הכעלים לתת ואין הנתינה חלויה בזכות הכתן דנתינה מקיימים הכעלים אפי' אם המתנה לא נקנה להכתן מצד אחת מן הסיבות או מצד שיעור כמות המתנה אינה ראוי' לזכיה דהיינו פתוח משה פרופט מן הכתן שהוא אינו כן זכיה או מפני שהוא קטן או שהוא חרש או שומט משא"כ בומן הביעור אינו מקיים מצות ביעור כ"ז שהכעלים אינם זוכים בהמתנה זכיה גמורה

קמו מקורות מקור שלשה ועשרים הברכה

גמורה דהא צריך הוצאה מרשותו כרתיב בערתי הקדש מן הכית והא נתינה כתיב כהו כרתיב וגם נתינו נ"ו ובסתנה כ"ז שהמקבל אינו זוכה לא יוצא מרשות הנותן עיין ברין נדרים (מת), ר"ה ואיבעית אימא ע"ש אי"כ לסי' אפי' ברעת אחרת מקנה אותו אינו קונה מהית אינו מקיים מצות ביעור אם הוא נותן לכהן קטן וכ"ש לשומה ולכ"ע לא מהני דעת אחרת מקנה ראינו מקיים מצות ביעור אם נותן לו ואפשר לומר רבזמן הוה דגם מצות ביעור אינו אלא דרבנן ומרבנן לכ"ע קטן קונה ברעת אחרת מקנה וברבנן מהני לדרבנן והיה בחרש אך בשומה לא מהני אלא אם מזכה לו ע"י בן דעת עיין בחיים רמ"ג, סעיף ט"ז אולם התוס' בר"ה (ד), ר"ה למעשרות משמע דסי' ראיין חילוק בין שאר השנים לשנת הביעור דמקשי למה קבע עליהם הכתוב זמן ביעור הא איכא חיוב נתינה לבעלים אפי' קודם מהשנה הרביעית אחרי שלש דגלים עובר משום בית וגם קודם משום העשה ע"ש ואם נימא דאיכא חילוק בעצם הנתינה בין שאר השנים לשנת הביעור בחילוק הני"ל לא מקשים מירי דכשאר השנים איכא מצות נתינה וז"ל אם אינו נותן כלל אבל אם נותן קטן אלא דהכתן איננו זוכה מפני איזה סיבה שהוא המצוה כבר קיים והל"ל רב"ת א"כ איננו עובר וכשהגיע פסח משנה הרביעית חל עליו חובת הביעור ואיננו יוצא בנתינה לכד אלא צריך גם הכהן לזכות בהסתנות וניס' לענין נתינה לחשי' דשאר השנים ושנת הביעור אחת היא או בשניהם הנתינה העיקר ולא איכפת לן אם הכהן לא בר זוכה או בשניהם בעינן שהכהן יהי' בר זוכה ולפ"מ לחלק בין תרומה גדולה לשאר המתנות דבתרומה גדולה הנתינה היא רק למצוה ולא לקנין משום דמהית חטה אחת פוטרת את הכרי משאי"כ לשאר מתנות דבעי שיעור הנתינה היא מצוה וקנין יחד לא תקשה מהתוס' דר"ה הני"ל לפי מ"ש הטורי אבן ע"י ר"ה (שם) דאין כל תאחר בתרומה ע"ש אתי שפיר ואיכא לסימך רמ"ש התוס' בר"ה (שם): וקצת תימא דלא חשיב הכא תרומה ובכורים ע"ש היינו בתרומת מעשר אי"כ מת"ג לא מקשים מירי וכשאר מתנות תכית והביעור בשניהם בעינן שיהי' נתינה שיש בה קנין ועוד הא כתבו התוס' בקידושין בסוגי' דאגב (שם) דתיג ליכא חיוב ביעור מהית כלל ומהם לא מקשים התוס' כלל והנה כמעטא הא דאמרינן כיבמות ס"פ נושאין דחרש שומה וקטן דוקא בגורן אין חולקין להם תרומה אבל בבית חולקין ואפי' בקטן כל שיודע לישא כפיו להרבה ראשונים חולקין בגורן להפ"ח חמסם משום דקטן איז ל"י זכיה מה"ת ברעת אחרת מקנה ולדרידה להגך פוסקים דסי' אפי' דעת אחרת מקנה אותו אינו אלא דרבנן אף להסוכרים דקנין דרבנן מהני אף בדאורייתא משום הפקר כ"ד הפקר הכא לא מהני דהא הוא לא מקיים כזה מצות נתינה דהוא לא נתן לו כלום אלא מהפקר הוא דקא זכיה והאי כרייתא דסי'פ נושאין ס"ל דתרום בוסן הוה דרבנן וקנין דרבנן דרבנן לכ"ע מהני ושפיר הו"ל נתינה מעליא וכן הא דריתא בבכורות (כ"ו). אמר רבינא הילכך נרה קוצה חלה ואוכל לה כהן קטן ע"ש וכתב היר אפרים (שם) דהתם בחלה דרבנן סיירי וכיון דחלה דרבנן זכיה דקטן דרבנן שפיר מקיים בנתינה ע"י הכהן קטן ע"ש אלא דהתם בלא"ה אתי שפיר כיון דסיירי התם סיירי באוכל' לה ובאכילה שפיר מקיים בנתינה כמו שכתב הנתיבות דבכה"ג מקיים בנתינה אפי' בשעת הביעור ומה שהוכיח היר אפרים דמתנות כהונה אע"ג דכתיב כהו נתינה מ"ס אם הוא נתן ולא עיכב רק שהעיכוב מצד המקבל שאין לו יד לזכות לית לן בה כמו דקיי"ל חטה אחת פוטרת את הכרי אע"ג דאין שוה פרוטה וכל שאין שוה פרוטה אין שייכת זכיה ע"ז ע"ש, איכא לסימך דרק בתיג אין צריך זכיה מצד הכהן המקבל אבל שאר מתנות כגון תרומת מעשר ותרומה דאיכא שיעור חשוב בעינן נמי נתינה ראיית

מקורות מקור שלשה ועשרים הברכה קמז

כיה זכיה גם מצד המקבל הכהן כמיש לעיל במקור ט"ו והקצ"ה סי' רמ"ג כתב מעמא רחלוקין תרומה לחשיו משום דמתנות כהונה הוא כעין שכירות חלף עבודה ובשכירות יש לקמן זכית מח"ת אפי' למיר דרעת אחרת מקנה אינו קונה אלא מדרבנן כמיש תתוב' כריש פ' בן סורר ובמורה ד"ה קמן ע"ש ותמהו עליו הנתיבות והיר אפרים אם משום חלף עבודתם נהנים פסולים וקטנים למה יקחנו הא המה לא עובדים ע"ש עיין לקמן במקור כ"ח מ"ש בזה ועוד למיר דתרומה בזמן הזה דאורייתא הא בזה"ו אין עבודה דמקדש כללי וחיד אפרים (שם) כתב הטעם דמתנות כהונה משלחן גבוה קא זכו וכירושא דמ"א ע"ש ולפי מה שהבאתי בספרי עשר תעשר דברי הילקוט: יכול לפי שבטלה העבודה יבטל תמעשר ח"ל לנחלה מח נחלה אינה פוסקת אף מעשר אינו פוסק אלא לפי שבטלה העבודה הרי הן אוכלין שכר מה שעשו במדבר עכ"ל הרי כל הענין חלף עבודתם תוא מה שעברו במדבר עבודה אהל מועד ובתורת ירושה היא וכירושא אין חילוק בין חשיו לגרול בן דעת במשנה ירושה זו מכל הירושות כירושא זו בת יורשת בין הבנים דאמרינן כהן אפי' כתנת כמיש לקמן והילכך ענין תומיע נחלה קראה התורה ככל אופן הנתינה לכהן קמן או הרש שומה אליבא רכ"ם אפשר לצייר דהוי נתינה אפי' בשעת הביעור ויכול להתורות אבל נתינה בע"כ אע"ג דבעלמא ק"ל נתינה בע"כ חוי נתינת אם נתן בע"כ מתנות כהונה ולוייה אינו יכול להתורות דתא אפי' אם נימא דזוכים כירושא הא אפי' כירושא מצינו כ"ב (קכ"ו) בחלק בכורה של ירושה יכול הבכור לומר אינו יורש ואינו פורע משום דכתיב לתת לו מתנה קרי' דמתנה אם ירצה לקבלה זוכה ואם ימחה אין מוכין לו בע"כ ע"ש וה"ה במתנות כהונה דנתינה כתיב כהו אינו זוכה בע"כ ואינו יכול להתורות ונראה דאם נתן לכהנת נשואה לישראל אינו מקיים מצות נתינה וה"ה שאינו יכול להתורות ואע"ג דבי"ד סי' ס"א ספק' ה' איתא גבי מתנות ורוע ולחיים דנותנים אותם לכהנת אפי' תיא נשואה לישראל הוינו דוקא במתנות דרוע ולחיים ודותרים גם לזרים הילכך אפשר לומר דהתורה אמר ונתן לכהן אפי' כתנת כמשמע משא"כ בתרומה דאסור לזרים ע"כ לכהן דוקא וכמיש רש"י בחולין (קל"א) ד"ה לכהנת וו"ל: בת כהן אפי' אשת ישראל דקדושה לית להו דאינן אסורים לזרים הרי מותרת בהן ולא רמי לתרומה ואי משום ונתן לכהן קסבר אפי' כתנת כמשמע עכ"ל וכן כתב הר"ן ע"ש, ואם נתן לכהנת שאינה נשואה או אפי' לישראלית הנשואה לכהן קיים מצוות הנתינה דתא איתא ברבינו הרמב"ם פ"א מ"ה בכורים ה"א: הנה למדת שהמתנות שניתנין לנקבות כוכרים חמש מתנות תרומה לתרומת מעשר וחלה ומתנות בהמה וראשית הגז ע"ש. ורק לענין לתת לה חלק בבית הגרנות אמרינן בבבמות (צ"ט): דהיא אחת מעשרה שאין חולקין להם בבית הגרנות אבל משגרין להם לכתיהם ע"ש. ועיין ברמב"ם פ"ב מה' תרומות הכ"ב ולענין מעשר דאשון נראה דאפי' אחרש שומה וקמן חולקין אפי' בגרנות נמי דדוקא בתרומות אין חולקין משום דאין יודעין לשמור במהרה. כמבואר בתוס' (שם) ד"ה וכולן משגרין ע"ש וכמעשר ל"בא חשש משום מהרה דתא אין בהן קדושה ומותרין לאכלו כמזמאה עיין ברמב"ם פ"א ממעשר היב ע"ש, ובלוייה נשואה לישראל אם נותנין לה מעשר' אם קיים המצות דנתינה שבה מקום עיין דתא לכאורה יש לדמות מעשר' למתנות בהמה דשניהם אינם אסורים לזרים והא דהצריך רבינו הרמב"ם בפ"א מ"ה בכורים ה"א למילף שראשית הגז ניתנת לכהנות משום שנאמר ראשית דגנך תירושך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו מה ראשית דגנך ניתנת לנקבות כוכרים אף ראשית הגז ע"ש ובספרי ה"ו כתב י' ראשית הגז חולקין לכל דבריו לפיכך אני אומר שנותנים אותו לכהנות אעפ"י שהיא נשואה

קמח מקורות מקור שלשה ועשרים הברכה

לישראל במתנות כהמה ויראה לי שדין שניהם אחד עכ"ל וכתב הרדב"ם מ"ש דבינו ויראה לי שנותנין אותו לכהנת הוצרך לזה לפי שכתוב ראשית גז צאנך תתן לו סדיא דוקא לכהן ולא לכהנת כתב רבינו שיש ללמוד ממתנות כהונה שהם ניתנות לכהנת אפי' נשואה לישראל ה"ה והוא המעם הראשית הגז רמאי שנא עכ"ל. ולפי"ש הרדב"ם לע"ל בפ"ט דבכורים ה"כ על הא דכתב רבינו דכהנת אוכלת המתנות אעפ"י שהיא נשואה לישראל וז"ל: שם (קל"א) פלוגתא דתנאי והלכתא כר"א בן יעקב דאמר כהן ואפי' כהנת הוי מיעוט אחר מיעוט ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות דכתיב בראש הפרשה וזה יהי משפט הכהנים ומשמע זכרים ונתן לכהן ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ע"ש. א"כ ה"י להרדב"ן לכתוב דצורך לימיר ראשית הגז ממתנות כהמה משום דבראשית הגז ליכא מיעוט אחר מיעוט ומשמע דאפי' במתנות כהמה אי לאו המיעוט אחר המיעוט הריא דאפי' במתנות כהמה נמי כהן ולא כהנת אך לפי"ז צריכין להכיין מנלן דתרומה ותרומת מע' ותלה שניתנין לנכבות כזכרים דהא התם ליכא מיעוט אחר מיעוט ועוד לפי"ז דרש"י ולהר"ן, לחלק בין תרומה למתנות כהמה משום דמותרות לזר תיפוק דבמתנות כהמה יש מיעוט אחר מיעוט אלא ודאי דבתרומה ניתנת לנכבות כזכרים משום דאמרינן כהן אפי' כהנת אפי' כלי מיעוט אחר מיעוט ורק לענין נשואה לישראל הוא דמהלקינן בין תרומה למתנות כהמה ומתנות כהמה אפי' נשואה לישראל נמי נותנין לה משום דמותרת לזר אך לפי"ז תקשה הרה"ל לא כר' ישמעאל ולא כר"א בן יעקב דאי רבי ישמעאל הא הוא סובר דלמוד סתום מן הספורש כהן סתם דכתיב גבי מתנות מספורש מכני אהרן דכתיב גבי מנחה דמה לה"ן כהן ולא כהנת דאהרן ובניו כתובין אף הכא כהן ולא כהנת ואם כר"א בן יעקב דוקא במתנות כהמה הוא דאמרינן אפי' כהנת משום דהוי' מיעוט אחר מיעוט א"כ בשאר מתנות מורה דאמרינן כהן ולא כהנת ר"ל פנין ממנחה א"כ למה הצריך רש"י לחלק בין מתנות כהמה לתרומות לענין נשואה לזר ומשום דמותר לזרים הא אפי' לא נשואה כלל נמי אינם נותנים לה חלק ונראה דס"ל דרש"י דהברייתא דס"פ נושאיין על האנוסה דמוכה בהתם דס"ל דנותנים תרומה גם לאיצה דהא משגרין להן לבתייהן קהני התם וכן מבואר מסוגיא דפ' יש מותרת ופ': ע"ש והיינו משום דלא גרע משאר קדשי הגבול כדכתב רבינו הרמב"ם בפ"י"ב מה' תרומות הכ"ב ע"ש ולפי"ז לוייה ונשואה לישראל נותנים לה חלק המעשר כמתנות כהמה דהא מותר לזרים, אולם לדעת התוס' אין ראי' דהברייתא דס"פ נושאיין פליגי ארי"ו וראב"י דהא כתבו התוס' בתולין (קל"ב), ד"ה דבי ר' ישמעאל כו' וז"ל: נראה דלא ממעט אלא בנשואה לזר אבל לא נשאת כיון דאכלה בתרומה דהמביא כ"ש דיתבי' לה מתנות ע"ש לר"י לא אמרינן כהן ולא כהנת אלא אם נשואה לזר אבל אם לא היתה נשואה כלל גם ר"י מודה דאמרינן כהן ואפי' כהנת איכ' הברייתא דס"פ נושאיין אתיא אפי' אלוכא דר"י וכן אתיא אפי' כר"א בן יעקב וע"כ לא כפי' ראב"י מיעוט אחר מיעוט אלא לענין נשואה לזר אבל אם לא היתה נשואה כלל גם ראב"י מודה דהברייתא דס"פ נושאיין דמשגרין לה לביתה כגון דלא היתה נשואה לזר א"כ לוייה הנשואה לישראל כיון שאין מיעוט אחר מיעוט אין יוצאין ידי נתינה ומיהו למאי דמסיים שם התוס' ומיהו אפשר דלא יתבינן לה לר"י ע"ש איכא למיטר דגם התוס' ס"ל כרש"י ואיכא להוכיח דלוייה הנשואה לישראל חולקין לו חלק מעשר כשכ"ל אשתו ממה שכתב הרשב"א ביבמות פ"ו ד"ה הגרשי' שכתב לדברי ר"ם דאמר מעשר לזר ולא לכהן ואעפ"י דס"ל דמעשר אסור לזרים לכהן מותר איכ' לוייה הנשואה לכהן לר"ם כמו לדירן לוייה הנשואה לישראל ובלוייה הנשואה לכהן כתב הרשב"א: אבל מעשר המותר לכהן חולקין אפי' לו לכהתלה משום אשתו

מקורות שלשה ועשרים הברכה קמט

כענין שאמרו לענין מתנות במס' חולין רב כהנא שקיל בשכיב' אשתו ע"ש אי"כ ודאי ח"ה לדידן לוייה הנשואה לישראל חולקין לו לכתחלה משום אשתו אוילם לפי"ז תקשה הא דאיתא בגמ' דכ"ב (פ"א) דפרוך: ודלמא לאו כבודים נינהו וקא מפקע להו מתרוסה ומעשר כו' אלא מעשר ראשון דלוי הוא למאן יהיב לוי ע"ש ולפי חנ"ל איכא לאוקמי בלוייה הנשואה לכהן דחולקין לכהן בגלל אשתו וכדומני שמקשים קושיה זו בשם הגאון ר"ד ריסקין זצ"ל ולפי מה שהוקחתי לקמן דקס"ד דר"מ דמוכר מעשר ראשון זמור לזרים גם לכהן אמור שהוא זר אצל מעשיר וכיון דהתם גם לר"ם קאי דאמר באילן אתר מביא ואינו קורא לא מצוי לאוקמא בלוייה הנשואה לכהן דהא לר"ם מעשיר לכהן כתרומה לזר ובכהנת הנשואה לזר לכ"ע אין בעלה אוכל בגלל אשתו כמו דס"ד דגמ' ביבמות (פ"ו) ופרין: מכלל דאיכא מר"א ע"ש ואיתא בירושלמי פ"ה ממע"ש ח"ה: ר' אילא בשם ר' יוחנן אין נותנין מעשר לכהונה וכתב ע"ז באור הגר"א וז"ל: פ"י ואתיא הא מתני' כר"ם דסבר שהמעשר אמור לזרים וכיון שאין נותנין לכהנים הוי כהנים זרים לה לכך לא תאכל במעשר משום חשש כהנות ע"ש ועוד דאיכא לסימך דהגמ' ככ"ב (שם) פריך אליבא דר"י דלומר מתום מן המפורש או לראב"י דבעי מיעוט אחר מיעוט כמו שכתבו התוס' ככ"ב (שם) ד"ה דמקדיש לאוקמי התם אפי' לראב"י לענין הא דמצריך תנופה ע"ש. ועוד לא יוכלין לאוקמא בלוייה הנשואה לכהן דכתיבה אחת לזר אחת לא ועלה המצוה בשלימות דאם הוא נוסף משום מעשיר הרי הוא נוסף בגלל אשתו והנתינה לא להכהן הוא נותן אלא לאשתו שהיא לוייה ואם מחויב כבודים מחויב לתת להכהן לא להלוי ואם יקבל הכהן ע"ח עצמו לא ע"ח אשתו יחסר לו מצות נתינה ללוי הילכך הצריך הנמר' לאוקמא כאופן שהכהן מקבל ע"ח עצמו ככל אופן, והפ"ח ס"י ס"א (שם) מביא הספרי (שאנתנו הכאנו דבריו לעיל במקור כ"א): ונתן להכהן עצמו פ"י ולא לשלוחו וכדאיתא בפסיקתא ומסתברא דהיינו כסתמא משום דדילמא לא ניתא לוי לכהן שימסרו המתנות ביד שלוחו אלא בידו אבל אי מדעתיה שלח שלוחיה לימלם שפיר דמי שהרי שלוחו של אדם כמותו ומיהו בישראל בעל כהנת ססתמא ניתא לה ע"ש והמתנה אפרים בה זכיה ומתנה ס"י ל"ג מביא חנ"ל בשם המכילתא וכתב דאפי' מדעתיה עשה שלוחו לא מהני אלא אם שלח שלוחו לכהן דמצוי זכי לנפשיה משא"כ לישראל ולא מצוי זכי לנפשיה אינו יוצא ידי נתינה שכתב חנ"ל: ובמכילתא דרשו ונתן לכהן ולא לשלוחו של כהן ונראה דאיירי בשלוחו ישראל ע"ש. ובכרתי ס"י ס"א ס"ק ט' מדייק מהספרי דלעצמו דוקא ולא לשלוחו ככל גוונא והא דבעל דוקא בשכיב' אשתו יד בעל כיד אשה ע"ש ועיין לעיל מ"ש בדבריו הספרי חנ"ל בסוף מקור כ"א ועיין ביד אפרים (שם).

קני מקורות הברכה

השקפה לברכה

הלכה יב

מקור ארבעה ועשרים

כ"ד) ומניין שאינו יכול כ"ו
הלכה זו מכאן
רבינו מ"ש ע"פ בהלכה א'
מצות עשה להתודות לפני
ד' אחר שמוציאין כ"ה המתנות
ובהלכה ז': אינו סתורה עד
שלא יסאר אצלו אחת מן
המתנות וכאן מכאן בפרוטרוט
כ"ה מתנה ומתנה בפ"ע ומקורה
בתורה הכתובה והמסורה והנה
האח"ש מרקק למה השמיט
בכורים וכתב הטעם דע"פ הרוב
אין לבעלים ישראלים בכורים
שהיא רק לכהנים. אמנם בגוף
דברי המשנה שמשם לקח רבינו
כ"ה דברי הלכה א' וגם שם לא
נוכח בכורים והוא בפ"ה ממע"ש
משנה י' והירושלמי שם כבר
הקדים לומר הטעם ע"ה מה
שהשמיט בכורים בפ"ה ממע"ש
היה וז"ל: תני והבכורים מאן
תנא בכורים רבנין מאן לא
תני בכורים ר"ש דתנינן וחיובין
בביעור ור"ש פטר עכ"ל, וע"ה
הרמב"ם ל"כא דתריץ כדתריץ
הירושלמי דהא איתו פסק כרבנן
דבכורים חיובים בביעור ואם
ניסא כהאח"ש למה רחיק
הירושלמי לאוקמא כר"ש ונראה
דס"ל דהרמב"ם כוונת הירושלמי
דמוקי כר"ש לאו כר"ש דוקא
אלא דגם כר"ש אתיא ובפ"ה נתא
לא קמירי והילכך לא תני נמי
בכורים בהרי תרומה משום
דסתניחין קאי אלו"בא רכ"ע
ובהכי אתי שפיר הא דלא קי"ל
כר"ש דלכאורה תקשה איך
קי"ל, כרבנן הא הו"ל מחלוקת

ואח"כ

מקורות מקור ארבעה ועשרים הברכה קנא

במזיד ותרומה ומעשר אפי' באו לכלל
תומ"ע דעודן בטיבלן מעכב ומחויב להפריש
אותן ולקיים נתינתן לבעליהם ובזמן הזה
שאינן לכהנים ולויים כתב יחוס אע"ג דיש
להסתפק בקיום מצות נתינה מ"מ אינו מעכב
את הוידי (עיין במקורות הברכה)

ואח"כ סתם מחלוקת במשנה ו' וסתם במשנה י' ומחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם ולמה קי"ל כרבנן אבל לפי הנ"ל אחי שפיר ומשמע זה סתם רכינו כאן דהא מוכיח מהאי דרשה הדין דאין מתודין אלא אחר שמוציאין כל המתנות דהוה אליבא דכ"ע רבוח ליכא פלוגתא הילכך כתב ג"כ כל הפרטים החייבין בכיעור המעכבים את הוידי בכ"ע דבר שהוא אליבא דכ"ע וע"ד עצם הדין בנוגע לדין כיעור בכורים הלא הם כחובים דל"פ ו' ועוד הא מעטא דרבנן דס"ל דגם בכורים חייבין בכיעור אמרינן בפ"ב דבכורים דל"פ מקרא דבערתי הקדש מן הבית הקדש העליון במשמע ורכינו בחלכה י"ד. כתב דל"פינן מבערתי הקדש בכורים דאמרינן הקדש הראשון שהוא הבכורים הילכך סתם כאן ולא יכא מזה שום ניגוד וסתירה מהלכה ח' על הלכה י"ד והר"ש משמע דס"ל דאוקמתא דהירושלמי דאתיא כר"ש כר"ש דוקא סדמקשה מהא דלא תני לחו בהדי תרומה ותרומה מעשר ומתרין משום דבכלל תרומה הוא דבכורים איקרי תרומה ע"ש. ולפ"י תקשה איך קי"ל כרבנן הא מחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם ואעפ"י דתני בחוספתא בכורים ג"כ איכ הוי"ל סתם בכרייתא כרבנן הא אפי' במחלוקת במתניתין וסתמא בכרייתא אמרינן דאין הלכה כסתם דכרייתא משום: וכי רבי לא שנאה ר' חייא מנין לו כ"ש סתם כמתניתין וסתם בכרייתא דאין הלכה כסתם דכרייתא עיין ביבמות (ס"ג.) ועיין בנדה (ס"ב-ג.) ובתוס' ד"ה ר' חייא ועיין במשנה ראשונה פ"ה ממע"ש מ"י ד"ה וז"ל ע"ש עוד איכא לסימך דשפיר עבדו הרמב"ם והשמיט כאן ביכורים דאיכא לסימך רבוח אם מתניתין כר"ש דוקא או אפי' כרבנן תליא במחלוקת הבבלי והירושלמי והירושלמי למעמיה הצריך לאוקמא מתניתין כר"ש דוקא דהא בירושלמי בפ"ב דביכורים ה"ב איתא שעמא דרבנן דס"ל דבכורים חייבין בכיעור מן העולם משום דהקדש הקדש העליון במשמע ע"ש. אי"כ ס"ל דפירושא דהקדש מע"ש ובכורים הילכך אם איתא דהתנא דמשנה דפ"ה דמע"ש ס"ל כרבנן דבכורים חייבין בכיעור מן העולם כאשר טבאר פ' חורדי על כל מלה ומלה ביאורא ופירושא ה"י צריך להביא כביאור דבערתי הקדש גם בכורים דהא פירושא דהקדש הקדש העליון דהוא בכורים משאי"כ לשיטת הבבלי ביבמות (ע"ג.) דמבאר שם מחלוקת דר"ש ורבנן אם בכורים חייבין בכיעור משום רבנן ס"ל דמקשינן בכורים למע"ש דכתיב לא תוכל לאכול כשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך ג' ותרומת ירך. ואמר מר תרומת ירך אלו בכורים ואיתקש בכורים למעשר וכמעשר כתיב בערתי הקדש דאיתא שם וז"ל: והייבין בכיעור ור"ש פומר מר מקיש ומר לא מקיש ע"ש וכן כתב הגר"א בפ"ה ממע"ש מ"ו: ומכר ח"ק דגם בכורים הדין כן דמקיש למעשר דכתיב מעשר דגנך ותרומת ירך ואמרינן אלו הבכורים עכ"ל. והיינו עפ"י הגמ' דיבמות הנ"ז והילכך לפ"י אין שום דבר ראוי דמשנה י' לר"ש אולי דשם אינו מביא אלא מה שנוגע בפירוש וביאור המלות של הפסוקים מהפרשה דורו. המעשרות ודין בכורים ילפינן מהקש שנכתב במקום אחר ומשמע זה ג"כ רכינו מעתיק דברי המשנה ואין לו שום צורך להוסיף בכורים מה שלא נזכר בדברי המשנה ודרשה דהקדש דהוה מצי לכתוב קדש מצריך רכינו לענין דע"ל בכורים לכר מתודה כגון דאם לא היה אלא בכורים לכר מתודה כמו במע"ש

קנב מקורות מקור ארבעה ועשרים הברכה

המתודה אפי' לא הי' לו אלא במעש' לבד וכמו שכתב רבינו לקמן בהי"ד: וכן אם לא הי' לו אלא בכורים בלבד מתודה שנאמר בערתי הקדש הקדש הראשון שהוא בכורים וברש"י בפ' תבוא על הפסוק בערתי גו' וגם נתתיו. ראיתי שכתב וז"ל: (שם) מעשר ראשון וגם לרבות תרומה וביכורים עכ"ל משמע ג"כ דמ"ל לה ספרי כר"ש דוקא וחילוכך כתב ג"כ בכורים אע"ג דבספרי לא נזכר משום דהכיין דהספרי ס"ל כר"ש מראמר: בערתי הקדש מן הבית זה מעש' וז"ל. ולא הזכיר בכורים כמו שהכין הירושלמי בדעת המסנה הי"לכך כתב כר"ה וגם נתתיו דגם לרבות תרומה ובכורים משום דלר"ש תרומה ובכורים אחת היא ולקמן במקור שאח"ז נכתוב טעם למה לא הזכיר לרבות מנם חלה ג"כ הא רש"י לא הכיא הררשה: מן הבית זו חלה.

מקור חמשה ועשרים

כח) מן הבית זו חלה כו' בפ"י המשניות להרמב"ם כתב כפ"ה במעש' מ"ו וז"ל: מן הבית זו חלה לפי שאין שם חק יהי' כמה שבבית כלכד אלא החלה החייבת בעיסה עכ"ל והיינו משום דתרומות ומעשרות מצוה ליתן כגורן כדאייתא בירושלמי פ"ג מעשרות ה"א: מעשרות מהיכן נימל"ת מן הבית או מן השרה נישמטינה מן הדא חבר שבת והניח מגודה מלאה פירות אפי' בו כיום הכניסן הרי א"ו בחוקת מתוקנים ר"ח בר אבא שמע לה מן הכא כו' ר"א מכי שמע לה מן הכא מן הבית זו חלה הרא אמרה מן השרה עכ"ל המראה פנים כתב שם הרמב"ם לא גילה דעתו בזה ברין המעשרות מהיכן נימל"ת מן הבית או מן השרה ע"ש ודבריו תמוהים הלא כאן ברור מל"ו דהא כתב רבינו כאן מן הבית זו חלה שהיא הסתנה של כהנים. בבית טכ"ל הן אתה שומע לאו דדוקא חלה הו"ל מתנה של כהנים בבית אב"ל שאר מתנות של כהנים או של הלויים הו"ל מתנות שבשרה ולפי מ"ש רבינו בפ"י המשניות הנ"ל אין ראוי מזה לענין שאר מתנות איפה ניתנין דלפי פירושו מה שמכנין את החלה בשם מן הבית לאו מפאת שהדין מחייב שתהי' הנתנה דוקא בבית אלא מפאת המציאות שהמציאות מורה באצבע איזה מתנה מהמתנות שהפרשתה מצויה רק בבית אין זה אלא חלה דהלא נלגלתן מחייבתן והגלגול אינה מצויה אלא בבית ולשם זה קראה התורה למתנה זו מן הבית וילפינן דחלה ג"כ חייבת בכיעור וזוירוי וזמאין יכולין להוכיח בנוגע לשאר מתנות דניתנין בשדה משונה מחלה וקשה מהירושלמי הנ"ל ועור צריך להכין ממתניתין דרד"ש מן הבית זה חלה דר' ינאי בב"מ (פח) דיליף דאין הטבל מתחייב כמעשר עד שיראה פני הבית ויליף ממה שנאמר בערתי הקדש מן הבית ע"ש הא קרא דמן הבית בעינן לחלה שחייב בכיעור וזוירוי ועוד למה פר"ך הנמר' (שם) דל"י דיליף דאפי' חצר קובעת ממה שנאמר ואכלו בשער"ך ושבעו הא כתיב מן הבית ע"ש וכיותר תקשה על הרמב"ם שכתב בפ"ר דמעשר ה"א דאין הטבל נקבע למעשר מהית עד שיוכנסו לביתו שנאמר בערתי הקדש מן הבית ע"ש. וכן כתב (שם) בה"ב: יראה לי שאין לזקין מהית על אכילת הטבל עד שיקבע בכניסתו לביתו ע"ש. וכאן רד"ש רבינו דמן הבית זו חלה אם מן הבית כתבה התורה לענין חלה רחייב בכיעור מאין יורע ר' ינאי דאין הטבל מתחייב כמעשר עד שיראה פני הבית ואפי' אם נימא דר' ינאי חולק על דרשה דמשנה זו וס"ל דבית בעינן לענין אין הטבל מתחייב כמעשר עד שיראה פני הבית רבינו הרמב"ם רמב"א שתי הדרשות הללו קשה הא הו"ל תרתי דמתרי ולא עוד הכתוב מירי מפורש לענין מצות

מקורות מקור חמשה ועשרים הברכה קנג

ביעור כדכתיב "בערתו" הקדש מן הבית ומניין יודעין לענין חיוב הפרשה והירושלמי בפ"ג ומעשרות דמיפשת מאה רבן הבית זו חלה דהפרשת שאר המעשרות מצותן מן השדה כדמפרש שם הפני משה ע"ש הא קרא דמן הבית כביעור דשנה הרביעית מיירי ומאי ראי' מביעור דהפרשה דכן נראה דרבינו למעמיה אתי שפיר רחא כתב רבינו לקמן הלכה מ"ז! ולא בערתי ממנו במסא הא אם הפרישו בטומאה אינו מתודה, ולקמן סבארים אנהנו בעזיה"ת כרחבה כי דבריו סתומים ותמוהים רחא אין שום איסור להפרישו בטומאה ואדרבה כדון עושה וגם מ"ש במלאכת שלמה שמיא את המעי"ש בהפרשתו ועבר על לא העני ג"כ תמוה מ"ל דהאי לא בערתי ממנו במסא כולל שני דאין א"י ביעור דהיינו הפרשה ואמרנו דרבינו מ"ל דהאי לא בערתי ממנו במסא כולל שני דאין א"י ביעור דהיינו הפרשה בטומאה כמו שמתרגם תרגום יונתן לא אפרשית מיניה במסא ב"י לא בערתי ביעור מן העולם בטומאה וכן תרגם על הפסוק בערתי הקדש: אפרשן קודשיא. איכ איכא לסיסר דה"ה האי בערתי הקדש מן הבית נמי כולל האי שני ביעורים הנ"ל א"י ביעור הפרשה ב"י ביעור דבער כרשותו או ע"י נתינה לבעליהם או ע"י ביעור מן העולם כ"א כדניניהו וכפרט לדעת הרמב"ם שנתניהו והפרשה מצוה אחת ומבטל האי מן הבית ג"כ קאי על שניהם גם על הפרשה וגם על הביעור ועל שניהם הוא אומר בערתי הקדש מן הבית הי"כך בעינן ע"כ לומר רגם מן הבית על שניהם הוא אומר ומבטל בעינן לומר רעל ענין הפרשה האי מן הבית המוכן דאין הפכל מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית ועל ענין ביעור דבער מרשותו המוכן של מן הבית לענין חלה שהיא המתנה של כהנים בבית ולפי"ז אלו ואלו דבריו אלקים חיים ושניהם אמת ואין אחר נוגע בחכרו אפי' כמלא נימא וכיון רחא דבערתי הקדש מן הבית מיירי נמי בהפרשה ומעטא דמן הבית זו חלה כמ"ס דה"ה מפרושי'ן בבית מן הדגלגול נעשה בבית ושם מפרושי'ן וכיון דמתנת זה מוכיחים דמן הבית זו חלה הרי מוכח דהפרשת שאר המעשרות מצותן גם כשרה ודעת הרמב"ם מכוואר מכאן בניין מקום הפרשה בשאר המעשרות והגר"א מביא דברי הירושלמי כאן: נישמענה מן הר' שתדומות ומעשרות מצוה ליתן בגורן עכ"ל ובמשנה ראשונה ראיתי שכתב רחא דאמרינן: מן הבית זו חלה אסכתא בעלמא הוא דעיקר קרא למעשר אתי לענין עד שיראה פני הבית ולענין וירי איכא לאתויי חלה מוגם נתתו כמו תרומה ותמ"ע ע"ש רבינו הרמב"ם ודאי לא ס"ל הכי רחא כאן לענין וירי מוכר ל"ל להביא כלל הא דמן הבית זו חלה ה"ל לכתיב חלה יחד עם תרומה ותרומת מעשר ואם אפשר לאתויי מוגם נתתי ל"ל אסכתא בעלמא דמן הבית זו חלה ועוד לפמ"ש רבינו הטעם רי"פנין תרומה ותמ"ע מוגם נתתי דמשמע בכלל שקדמתו נתנה אחרת והיא ת"ג והמ"ע ועל חלה לא שייך לומר הא דאין לה שום יחס כסדר הפרשת המעשר ואיכא לסיסר דמשמע זה שנה רבינו הסדר כמה ששנה התנה כמ"ס כסדר הכתובה בפרשה ובתום א"ש כתב הטעם על התנא משום דדין חלה כתרומה לענין זה שא"צ לבערם מן העולם לכן מסכה לדרשה דוגם נתתי להורות דרינה כוותיהו ע"ש, איכ צ"ל טעם על סדר רבינו למה שינה אבל לפי הנ"ל אתי שפיר דהילכך סידר כסדר הפרשה להרגיש רכל' אלה דרשות גבורות נינהו ועוד הא הירושלמי יליף מזה לענין הפרשה דתרומות ומעשרות כשרה הוא ואם איתא דדרשה דמן הבית זו חלה אינו אלא אסכתא מאי דאי' היא ובספרי עשר תעשר הנני מוכיח דמצות הפרשה תרומות ומעשרות בשרה הוא מהתנחומא מצוה אית ה' ע"ש.

מקור ששה ועשרים

כ"א נתתו ל"ז זה מעשר ראשון כ"י במשנה פ"ה מע"ש מ"י איתא בזה"ל: נתתו ל"ז זה מעשר לוי. וא"י בירושלמי

קנד מקורות מקור ששה ועשרים הברכה

בירושלמי ע"ז: מכאן שאין נוהגין מעשר לכהונה. ולוי כתיב וס"ט כמ"ד מעשר ראשון
ללוי רוקא ולא לכהן רביבמות (פ.ו.) איחא מחלוקת ר"ע וראביע וז"ל: ת"ד תרומה לכהן
ומעשר ראשון ללוי רברי ר"ע ראביע אומר לכהן פ"י אף לכהן ע"ש. אי"כ מתניתין כר"ע
ושינה רבינו לשון המשנה וסתם וכתב זה מעשר ראשון באופן שיעלה אליבא רביע אעפ"י
הוא בעצמו פסק בפ"א מעשר ה"א כר"ע ע"ש. ובירושלמי דפ"ח ממע"ש ה"ג איחא
חזר בו ראביע והורה לר"ע וז"ל באותה שעה החזיר ראביע כל המעשרות שנמל ע"ש.
והיינו מטבא כמ"ש לע"ז רמבאר הפרשה בסגנון ולא יהי צורך לנעו בפלוגתא דתנאי
ולכן כתב סתם: זה מעשר ראשון רבפלוגתא לא קמירי הכא ומ"ש רבינו: וגם נתתו
מכלל שקרמתו מתנה אחרת והוא תרומה גדולה ותרומת מעשר בפ"י המשניות כתב רבינו
בסגנון אחר וז"ל: וגם נתתו ללוי יורה על מעלה שניה קדמה לו לפי שמלת וגם אצלם
תוספת כמו הנוסף עליו עכ"פ. והכוונה אתה היא והילכך בעינינו על חלה לדרוש מן הבית
זו חלה ומוגם נתתי ליכא למילף רמוגם ליכא למילף אלא מין מתנה שמתחמת ומתקדמת
למעשר וחלה איננה מתחמת כלל לנתנת המעשר וכן כתב רש"י בפ' תבוא כ"ה וגם
נתתו וז"ל: וגם לרבות תרומה ובכורים עכ"פ הרי ס"ל ריפנין מגם לרבות ומדחזכיר בכורים
ולא חלה מוכח דס"ל כסברת רבינו רמוגם יפנין מיני מתנות שקרמתו למעשר ובכורים
ג"כ קדמתו לכל המתנות משא"כ חלה ואע"ג דתרומת מעשר מאוחר ממעשר היינו
רק בהפרשה אבל כאן מדברים בענין הנתינה כרתיב וגם נתתי ובנתיתה התרומה ותמיע
קודם מהנתינה של מעשר ללוי כמ"ש רבינו בפ"ג מה' תרומות הי"ב: ויש לישאל להפריש
אותה וליתנה לכהן ויתן המעשר ללוי אחר שיפריש מסנו תרומתו שהיא מעשר מן המעשר
עכ"ל, ועיין בגיטין (פ. ג.) ובעינינו למימר רהא דנתתי ללוי לחזר, והא דמריבין מוגם ג"כ
לחזר רהא הא דמריבין מוגם תרומה ותרומת מעשר אינן ניתנין ללויים אלא וגם קאי על
הא דלעיל מן הבית זו חלה וגם פ"י כמו דחלה ניתנין לכהנים כך תרומה ניתנין לכהנים
ויש להסתפק בזמן הזה אם קיים מצות ונתתה ללוי ואם יבול לומר בקריאת פרשת
הוידוי וגם נתתו ללוי הכהנים והלויים דומיננו אין להם כתב יחוס ואינם כהנים ולויים
ודאים והנה רבינו הרמב"ם פ"כ מה' אי"כ חלה כתב: כל כהנים בזמן הזה בחזקה הם
כהנים ואין אוכלין אלא בקרשי הגבול והוא שתהי' תרומה של רבדיהם אבל תרומה של
תורה וחלה של תורה אין אוכל אלא אותה חלה כהן מיוחס כו' חלה בזמן הזה כו' וכן תרומה
בזמן הזה של רברי סופרים ולפיכך אוכלים אותה הכהנים שבזמננו שהן בחזקה עכ"ל.
משמע רכהנים שבזמן הזה אינם כהנים ודאים ובמה שהוחזקו הוחזקו ולא יותר אי"כ בזמן
הזה שאינם מוחזקים לאכול בקרשי הגבול אפי' של דכריהם מפני הטומאה ובמה הוחזקו
לכהנים ואיכא למימר דהוחזקו ע"י נשיאת כפים ושקרא בתורה ראשון וכן לוי ע"י שזה
קרא שני בתורה וכמ"ש רבינו שם ה"א וז"ל: וכן ער שאמר ראיתי זה שנשא כפיו או
שאכל בתרומה או שחלק כו' או שקרא בתורה ראשון וקרא אחריו לוי מחזיקין אותו
ככהונה על פיו וכן אם העיר שזה קרא שני בתורה אחר כהן מחזיקין אותו בלוי עכ"ל
וכתב המגיד משנה: ופי' מחזיקין אותו בלוי חלה לו מעשר ראשון עכ"ל: וכיון שמחזיקין
לחלה לו מעשר הרי אנחנו חייבין לחלה לו מעשר ראשון עכ"ל: וכיון שמחזיקין
וגם נתתי ללוי ולרברי רש"ל בפ' כל הבשר והביאו המ"ז והשיך כ"ד מ"י שכיב מה שאין
אנו נותנים עכשיו החלה אפי' לכהן קטן וכ"ש לגדול שמכלל לקרוי דלא מחזיקין בוה"ז
בכהן ודאי ואין אנו יורעים איזה כהן אמיתו וכמו שכתב מהר"ז ע"ש ובבית אפרים חלק
אורח חיים סי' ה' מביא רברי הרש"ל הנ"ל וכיאר דבריו דכהני זמננו גריעו טפי מהכהנים

מקורות מקור שבעה ועשרים הברכה קנה

שעלו בזמן בית שני שאמר התרשסחא להם הרי אתם בחזקתיכם לפי שבאורך הגלות וגיורות וגיושוין נחבלבלו הרבה וסרינות אשכנו שחודקנו מכלי אל כלי ומגולה אל גולה בנידוש צרפת קטלונאי מהר ארגון שפניא ופורטגאל וטילטויא ונתפסרו מהני להר ומבטעה לגבעה כמוזכר בספרי מהר"י אברבנאל צרור המור וככל ספרי סררי הירוות המספרים גודל התלאה אשר מצאתנו כאשר הגלגלה הגולה ממקומות הני"ל ושאר מקומות אחרים ויש לחוש שנחבלבלו ובהכי ניהא מה שהקשה הביאור הגר"א וצ"ל באו"ח סי' תניז דלמא אין מאכילין לכהן קמן דהא בתרומה דרבנן סמכינן אחזקה ע"ש. וכ"כ הריב"ש סי' רצ"ד ומהרש"ם חלק אה"ע סי' רל"ה בענין שבויה וחלוצה לכהן ע"ש. אולם בכל אופן נראה דאינו מעכב את הוידוי דאפי' אם נימא דבנתינתו אינו מקיים המצוה בחורת וראי הא עכ"פ הא דאינו נותן לא סחמת שאינו רוצה אלא סחמת שאינו יודע למי ליתן ואיכ אנוס הוא והוי"ל כנשרף דאינו מעכב את הוידוי וזה עריך מבזמן שירעו יחוס הכהן וחלו דבגלל זה ביטל יוחנן כ"ג את הוידוי משא"כ בזמן הזה דמחוסר יריעה יחוס שבט לוי הוי"ל כמו נשרף התומיע דאז אינו מעכב את הוידוי ומתודה על מעשר שני בלבד

מקור שבעה ועשרים

כו) לגר ליתום כו' אעפי' שאין כו' במשנה י' פ"ה ממע"ש איתא ווי"ל: לגר ליתום ולאמנה זה מעשר עני הלקט והשכחה והפאה אעפי' שאינן מעכבין את הוידוי עכ"ל, מלשון המשנה אפשר ללמוד דגם מעשר עני בכלל שאינן מעכבין את הוידוי אולם לשון רבינו מראה בעל"ז דמעשר עני אינו בכלל שאינן מעכבין דהא מתחיל לדרוש הא דכתיב בחורה לגר ליתום ולאמנה זה מעשר עני ולקט שכחה ופאה ומסיים אח"כ: אעפי' שאין לקט שכחה ופאה מעכבין את הוידוי הרי הוציא מעשר עני מכלל כל אלה שאין מעכבין את הוידוי משמע דמעשר עני מעכב את הוידוי וכן הבין התו"ט (שם) והגר"א וצ"ל כתב על משנה זו בשנות אליהו כד"ה אעפי' שאין מעכבים: פירוש דכולן אין מעכבין הו"ך ממ"ש ונ"ר אלא יש בשאר דברים מעכבין אם ישנן בעולם ולא נתנן לבעל"הן והם אינם מעכבים אעפי' שהן בעולם ולא נתנן ומ"ש ונ"ר אעפי' שנשרפו ואינם בעולם ג"כ מעכבין את הוידוי עכ"ל. וכאן לא ביאר מי הן אשר מעכבים כשישנן בעולם ולא נתנן ומי הן אשר אינם מעכבים ובפ"ב דבכורים י"ב כתב הגר"א ונ' חילוקים ברבר במעשר אף אם לא היה לו באונס כגון שנשרף או נאבד ממנו לא יתודה ובתרומה אם לא ה' באונס כני"ל יתודה אבל אם לא ה' נתן ברצון כמזיד לא יתודה ולקט שכחה ופאה אף אם לא נתן במזיד יתודה עכ"ל הרי סבואר דיש חילוק בין לקט שכחה ופאה לתרומה והיה מעשר ראשון ומעשר עני דבלשוי"פ אעפי' דישנן בעולם ואינו נתנן ג"כ מתוין ותרוכות ומעשרות אם ישנן בעולם ואינם נתנן אינו מתודה אפי' במעשר עני אולם צריכין לחבין במאי עסקינן אם הניח מעט קמה לעניים כסוף השדה ומהשבלים הנופלות בשעת הקציר הניח לעניים וכן בפרט וכן בעוללות ושכחה הרי עשה כל הטומ"ע עליו לעשות עפי' התורה כדכתיב לעני ולגר תעזוב ולכתלה אינו תייב יותר דהרי עזב ואם להיפך דעבר וקצר כל השדה וכן אם לקט השבלים הנופלות בשעת הקציר וכן בפרט וכן בעוללות ושכחה תי עליו לקיים העשה לחקן הלאו ואיך אפשר לומר דאם לא נתנן אינו מעכב ואיך יכול לומר עשיתי ככל מצותיך לא עברתי מצותיך ואולי דמיירי כגון שפסקו העניים לחוד עליהם דאז מותר לכל אדם כדכתב רבינו בפ"א ממתנות עניים ה"י והי"ג ע"ש ובכה"ג יכול להתודות ואין מעכבין את הוידוי. אך מ"ש הגר"א: ולקט שוי"פ אף אם לא נתן במזיד יתודה אינו מוכן וראיתי בביאור הגר"א על הירושלמי פ"ה ממע"ש היה כד"ה זאה אומרת נשרף טבלו אין יכול להתודות וי"ל: פירוש דדייק מדקאמר הלקט והשכחה והפאה אף

קני מקורות מקור שבעה ועשרים הברכה

שאין מעכבין את הוידוי והא ודאי הא דלקט אין מעכב היינו שלא בא לכלל לקט דאם בא לכלל לקט ולא נתן ודאי מעכב מכל מצותיך דהמצות שבפרשה ודאי מעכבין אלא ודאי כשלא בא לכלל לקט ומיניה הא דקתני דמעשרות ותרומה מעכבין היינו אף שלא הגיעו דהיינו שנשרף טבלו נמי מעכב עכ"ל וכן כתב הגר"א בכיאוורו ע"י הירושלמי (שם) כד"ה: זאית תניי הני כל המצות שבפרשה מעכבות זו"ל: דהיינו האמורות בפרשה וידוי כגון תרומה ומעשר ולקט שכחה ופיאה. כו' עכ"ל. ודבריו שכתב בפ"ב דבכורים משמע דמותרים דבריו בבאוור הירושלמי דהא כתב דלש"פ אף אם לא נתן כמזיד משמע אפי' בא לכלל לקט וטעמא דלקט ש"פ משום דלא כתיב בהו נתינה ואעפ"י דכאן כתיב נתינה משום מעשר עני הוא דכשטחלקין כבות איכא דין נתינה דטובת הנאה לבעלים ואפי' כשדה נמי איכא נתינה כדכתב הרמב"ם בפ"ו ממתנות עניים ה"ז וז"ל: נתן לכל עני שיעבור עליו מן המעשר כדי שבעו ע"ש. ודאיתי ל"אה"ש שכתב כשם הגר"א בפשיטות דבלקט ש"פ אפי' בעבר בהלאו כמזיד דאינם מעכבים משום דאינם שייכים לכל המצות הוידוי והם ככל שאר לאוין שבתורה שאינן מעכבים את הוידוי ע"ש. לא ראה דברי רבינו הגר"א זצ"ל בכיאווריו ע"י הירושלמי והמנחת חינוך כתב בפשיטות דאפי' כמזיד אינו מעכב וכן מוכיח במלאכת שלמה מהתוספתא דאינו מעכב אפי' כמזיד ומעמא דאינו מעכב אעפ"י דכתיב בכל מצותך כיון דכתיב כפי בערתי הקדש כל דאקרי קדש וכל הטובל מעכב דרשינן ולא יחלו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לך בעתידין ליתרם הכתוב מדבר ועסקינא כפי יש מותרת דאפי' מעשר עני טובל משאיכ בלקט ש"פ. דלא טבלי ע"ש. וכן כמאור החילוק יש בין כעשר עני דלש"פ כרש"י יומא (לו.) ד"ה ועל קולה כו' ובתום ד"ה ומעשר עני ובתום ישנים ע"ש.